

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI
FEN BİLGİSİ BİLİM DALI

8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN HOŞLANIP HOŞLANMADIKLARI
HAYVANLARLA İLGİLİ DÜŞÜNCELERİ

ŞULE UÇAR

YÜKSEK LİSANS

DANIŞMAN
PROF. DR. OSMAN ÇARDAK

KONYA - 2017

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Adı Soyadı Şule UÇAR

Numarası 138302061014

Öğrencinin

Ana Bilim / Bilim Dalı İlköğretim/ Fen Bilgisi

Programı Tezli Yüksek Lisans

Tez Danışmanı Prof. Dr. Osman ÇARDAK

Tezin Adı 8. Sınıf Öğrencilerinin Hoşlanıp Hoşlanmadıkları Hayvanlarla İlgili Düşünceleri

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin imzası

(İmza)
ŞULE UÇAR

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Öğrencinin	Adı Soyadı	SİSTE DGAZ
	Numarası	138302061014
	Ana Bilim / Bilim Dalı	İlköğretim / San. Bilgis.
	Programı	Tezli Yüksek Lisans
	Tez Danışmanı	Prof. Dr. Osman GARDAK
Tezin Adı	8. Sınıf Öğrencilerinin Hazırlanmış ve Hazırlanmamış Dikkatli Kayıtları İlgili Düşünceleri.	

Yukarıda adı geçen öğrenci tarafından hazırlanan .....
başlıklı bu çalışma 21.11.2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda
oybirliği/oyçokluğu ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul
edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı	Danışman ve Üyeler	İmza
Prof. Dr. Osman GARDAK		
Prof. Dr. Musa DİKMENLİ		
Prof. Dr. Atilla ARSLAN		

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin

Adı Soyadı Şule UÇAR

Numarası 138302061014

Ana Bilim / Bilim Dalı İlköğretim/ Fen Bilgisi

Programı Tezli Yüksek Lisans

Tez Danışmanı Prof. Dr. Osman ÇARDAK

Tezin Adı 8. Sınıf Öğrencilerinin Hoşlanıp Hoşlanmadıkları Hayvanlarla İlgili Düşünceleri

ÖZET

Bu çalışmada 8. sınıf öğrencilerinin hoşlanıp hoşlanmadıkları hayvanları tespit etmek amaçlanmıştır. Bunun yanında öldürülmesini düşündükleri veya korunması gereken hayvanlar olup olmadığı hakkındaki düşünceleri de ortaya konulmuştur. Bu araştırma 2015-2016 eğitim öğretim yılı Konya ili ortaokul 8. sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yaşları 13-15 arasında 523 öğrenciye ulaşılmış, fakat 7 öğrencinin kağıdı dikkate alınmamıştır. 224 kız, 292 erkek toplamda 516 öğrenci ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin hoşlanıp hoşlanmadığı hayvanları araştırmak amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden fenemografik desen kullanılmış ve bir veri toplama aracı geliştirilmiştir. Bu araç fen bilgisi ve biyoloji eğitimi alanından üç uzman tarafından incelenmiş ardından geçerliliğine karar verilmiştir. Öğrencilere 4 soru yöneltilmiş ve herhangi bir sınırlama getirilmeksizin soruları cevaplamaları istenmiştir. Bu sorular şöyle sıralanmıştır. Hiç hoşlanmadığınız hayvanlar var mıdır? Varsa aşağıya yazınız. Sizce öldürülmesi gereken hayvanlar var mıdır? Varsa aşağıya yazınız. Çok hoşlandığınız hayvanlar var mıdır? Varsa aşağıya yazınız. Sizce koruma altına alınması gereken hayvanlar var mıdır? Varsa aşağıya yazınız. Öğrencilere bu soruların cevaplarını verirken her bir soru için 5 boş alan bırakılmış ve yazdıkları hayvanı neden yazdıklarının gerekçesini belirtmeleri istenmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde nitel veri analiz türlerinden betimsel analiz ve içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Öğrencilere yöneltilen sorular tek tek ele alınıp analiz edilmiş, aynı ya da benzer cevaplar kodlanmış, cevapların kullanım sıklığına göre kategoriler oluşturulmuştur. Sık kullanılan ya da az kullanılan cevaplar için alt gruplar oluşturulmuştur. Bir gruba konulan cevapların başka gruba dahil edilmemesine dikkat edilmiştir. Sonuçta öğrencilerin en hoşlanmadığı hayvan yılan, en çok hoşlandığı hayvan muhabbet kuşu, en çok öldürülmesini düşündükleri hayvan yılan ve en çok koruma altına alınması gerektiğini düşündükleri hayvan panda olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Hoşlanılan hayvan, Hoşlanılmayan hayvan, Öldürülmesi gereken hayvan, Korunması istenen hayvan

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü

Öğrencinin

Adı Soyadı Şule UÇAR

Numarası 138302061014

Ana Bilim / Bilim Dalı İlköğretim/ Fen Bilgisi

Programı Tezli Yüksek Lisans

Tez Danışmanı Prof. Dr. Osman ÇARDAK

Tezin Adı 8.th grade student's thoughts about the animals they like and dislikes

SUMMARY

This study aims at determining which animals 8th grade secondary school students like or dislike. Besides this, their opinion about animals that have to be killed or to be put under protection has been revealed. This survey has been realized in the city of Konya on students from 8th grade secondary school for the school year 2015-2016. It has been reached to 523 secondary pupils from an age group of 13-15 years old, but questionnaires from 7 students have not been considered. The study has been realized with 224 girls and 292 boys that means 516 students in total. In order to survey animals that pupils like or dislike, a qualitative survey method named phenomenographic drawing has been used and a data collection tool has been developed. This tool has been examined and approved by three experts from science and biology fields. 4 questions were put to pupils and answers were expected without any limit given. These questions have been arranged as follows. Is there any animal which you dislike ? If so, please write below. Do you think there are animals that should be killed ? If so, please write below. Are there animals you like very much ? If so, please write below. Do you think that there are animals that have to be put under protection ? If so, please write below. 5 blanks were provided for each question so that pupils describe why they choosed the animal in question. Descriptive analysis and content analysis technique were used in the evaluation of the data as qualitative data analysis types. Questions put to pupils were analysed one by one, same or similar answers were codified, categories according to answers frequency have been created. Frequently used answers or answers of little use were put into subgroups. Attention was paid to put an answer in only one group. In conclusion the animal that pupils mostly dislike is snake, the animal they mostly like is lovebird, the animal they mostly want to be killed is snake and the animal that they mostly think to be put under protection is panda.

Keywords: Enjoyable animal, Disliked animal, The animal to be killed, animal to be protected

ÖNSÖZ

Tez çalışmamda planlanmasında, araştırılmasında, yürütülmesinde ve oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen, engin bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren sayın hocalarım Prof. Dr. Osman ÇARDAK ve Prof. Dr. Musa DİKMENLİ'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Tüm eğitim hayatım boyunca benden maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen her zaman yanımda olan sevgili aileme teşekkürlerimi bir borç bilirim. Çalışmam sırasında desteğini hep hissettiren eşime ve sevgili kızıma çok teşekkür ederim. Çalışmamın her aşamasında ne zaman yardım istesem geri çevirmeyen Arş. Gör. Seda GÖGER'e teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	ii
YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU.....	iii
ÖZET	iv
SUMMARY	v
ÖNSÖZ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar DİZİNİ.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	ix
1.GİRİŞ	1
1.1. Araştırmanın Amacı	3
1.2. Araştırmanın Önemi.....	3
1.3. Problemler.....	4
1.4. Sayıtlılar	5
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Tanımlar	5
2. KAYNAK ARAŞTIRMASI	6
3. MATERYAL VE METOT	15
3.1. Yöntem.....	15
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu	16
3.3. Verilerin Toplanması	16
3.4. Verilerin Analizi	16
4. BULGULAR.....	18
4.1. Öğrencilerin Hiç Hoşlanmadıkları Hayvanlarla İlgili Bulgular	18
4.2. Öğrencilerin Öldürülmesini Gerekli Gördükleri Hayvanlarla İlgili Bulgular.....	26
4.3. Öğrencilerin Çok Hoşlandıkları Hayvanlarla İlgili Bulgular	32
4.4. Öğrencilerin Koruma Altına Alınmasını Gerekli Gördükleri Hayvanlarla İlgili Bulgular.....	39
5. TARTIŞMA	46
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	51
KAYNAKÇA.....	53
EKLER.....	57
ÖZGEÇMİŞ	59

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 1. Öğrencilerin Hiç Hoşlanmadığı Hayvanlar	18
Tablo 2. Öğrencilerin Öldürülmesini Gerekli Gördükleri Hayvanlar	26
Tablo 3. Öğrencilerin Çok Hoşlandığı Hayvanlar	32
Tablo 4. Öğrencilerin Korunma Altına Alınmasını Gerekli Gördükleri Hayvanlar	39

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Öğrencilerin Hiç Hoşlanmadığı Hayvanlar	21
Şekil 2. Öğrencilerin Öldürülmesini Gerekli Gördükleri Hayvanlar	29
Şekil 3. Öğrencilerin Çok Hoşlandığı Hayvanlar	35
Şekil 4. Öğrencilerin Korunma Altına Alınmasını Gerekli Gördükleri Hayvanlar	42

1.GİRİŞ

Yaklaşık 3,5 milyar yıldır devam ettiği düşünülen canlılık hikayesinde, insanlar karşılaştıkları her canlının hangi gruba benzediğini düşünmüştür. Bu soru bazen kolayca cevaplanmış, bazen de karşılaştığımız canlıyı herhangi bir gruba yerleştirmemiz oldukça zor olmuştur. Bugün tanımlanmış neredeyse her canlıyı sınıflandırmak için kullanılan, canlılar dünyasını ve onlar arasındaki benzerlik ve farklılıkları anlamamıza yardımcı olan altı alem vardır. Bakteriler, arkebakteriler, protistler, mantarlar, bitkiler, hayvanlar (Aydın, Yörek ve Bacanak, 2015; 122-123). Canlıların tamamı yaşamlarını sürdürebilmeleri için insana ihtiyaç duymazlar. Fakat insanların yaşamlarında bu canlıların hepsinin ayrı ayrı önemi vardır. İnsanoğlunun doğal hayata ve içinde yaşayan canlılara karşı tutumu çok karmaşık hale gelmiştir. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte insanlar doğadan uzaklaşmışlar ve doğada yaşayan canlılara ilgileri giderek azalmıştır. İnsanların doğal yaşama yönelik tutumları bilgidan daha çok ön yargı ve yanlış anlamalara dayanmaktadır (Kellert ve Brown, 1985). İnsanlar çevrelerinden duyduğu olaylardan etkilenip kendine göre bir takım tutumlar geliştirirler. Küçük yaşlardaki çocuklarda insani değerler ön planda iken 11 yaşından sonraki yaşlarda insani değerlerden ziyade ekolojik değerler daha belirgin hale gelmektedir (Kellert, 1996).

Hayvanlar hakkındaki yaygın inanışlar çocukların çevre ve hayvanlar hakkında bilgi edinmelerini etkiler (Leach, Driver, Scott ve Wood-Robinson, 1996). Öğrencilerde yanlış kavramlar, önyargılar kendileri tarafından, okul, aile ve arkadaş etkisi altında oluşmaktadır (Bell, 1981). Okul çocukları yetişkinlere göre bilgileri daha çabuk kavrarlar (Feinsinger, 1987). Öğrenciler küçük yaşlarda öğrenmeye istekli olduklarından duydukları her bilgiye zihinlerinde yer verirler. Öğrencilerde hayvanlara karşı olumlu tutum oluşturulabilmesi için işbirliği içinde olunmalıdır. Aile, okul, arkadaş ve diğer çevrede öğrenci olumsuz örneklerle karşılaşmamalıdır. Çevresinde hayvanlara kötü davranan kişileri görürse çocuk bunun doğru olduğunu zannedip o da kötü davranmaya başlayabilir. Çocukların hayvanlar hakkında bilgisi onların inançlarını ve davranışlarını etkileyebilir. Hayvanları değersiz görebilir. Eğer onlara doğru bilgi verilirse olumlu bir tutum oluşturabilirler. Bu olumlu tutum çevresel eğitim programları ile sağlanabilir (Prokop ve Tunnicliffe 2008).

Hayvan türlerinden hoşlanma durumu ile bunları koruma arasında pozitif bir ilişki vardır (Wilson ve Tisdell, 2005). İnsanlar sevdikleri şeyi korumaya istekli olurlar. Ona zarar gelsin istemezler. Öğrenciler hoşlandıkları hayvanları korumaya istekli olurlar, onlara zarar gelmemesi için çeşitli önlemler alabilirler. İnsanlar bazı hayvanlara karşı olumsuz tutumlar sergileyebilirler. Hindistan'daki insanların fili zararlı bir varlık olarak algılamaları gibi (Tisdell ve Xiang 1998). Tarih boyunca insanların yılanlardan korkusu tartışılmış ve birkaç çalışmada da yılanlara karşı olumsuz algılar olduğu bulunmuştur. Bu algılar zaman içinde de çeşitlilik göstermiştir. Örneğin bazı zamanlarda yılanı saygı gösterilmiş, bazı yerlerde de gıda kaynağı olarak görülmüş (Bonned, 2007). Toplumların bu inanışları da çocukların hayvanlara karşı tutumlarında etkili olmaktadır. Çocuğun içinde olduğu kültür, ileriki hayatında onu etkilemekte yaşamına bu doğrultuda yön vermektedir. Hindistan'da doğan bir çocuğun fili sevmesi düşük bir ihtimaldir. Çünkü çevresinden duyduğu, gördüğü olaylar filin zararlı olduğuna yönelik olacaktır. Bunun yanında çocukların hayvanlara karşı tutumları kültür, inançlar, medya, hayvanların görünüşü, çıkarttıkları sesler gibi faktörlerden etkilenir (Prokop ve Tunnicliffe, 2008).

Çocukların günlük hayatta hayvanlara karşı ilgisi bazı türlerle sınırlı kalmıştır (Balmford, Clegg, Coulson ve Taylor, 2002). Memeli hayvanlar ve kuşlar popülerdir ama bazı zamanlarda ihmal edilirler. Bu tutum insanların gerçekten koruma altına alınması gerekli hayvanlardan haberdar olmamasına yol açabilir. Dünya genelinde pandaların neslinin tükendiğini çoğu kişi bilmektedir. Çünkü her yerde pandaların neslinin tükendiğini belirten çalışmalar yapılmaktadır. Sakanın neslinin tehlike altında olduğunu bilen az sayıda insan vardır. Çünkü sakayla ilgili çalışmalar sınırlı sayıdadır. Simgesel türleri koruma projelerinde sermaye artışı için projelerin amacına ulaşmasında bazı türler negatif etkiye sahiptir. Hayvanları korumak için kaynaklar sınırlı olduğundan biyoçeşitliliği de korumakta zorlaşmaktadır. Bu yüzden negatif etkiye sahip olacağı düşünülen bazı hayvan türleri ihmal edilip panda gibi daha popüler olan hayvanlar tercih edilmektedir (Clark ve May, 2002).

Çocukların karşılaştıkları hayvanlar sınırlıdır ve karşılıklarına çıkan çoğu hayvanı tanımamaktadır. Hayvanlar hakkında sahip olunan bilgiyle onlara karşı

tutumları ilişkilidir. Tanıdıkları hayvanlara karşı tutumları daha farklı olmaktadır. Örneğin bizi rahatsız eden karasinekler ortadan kalksa, hayvan leşleri ortada kalır. Baykuşların yok olması tarla farelerini çoğaltır. Bunları bilen çocuklar hayvanları korumaya istekli olurlar. Hoşlanmadıkları ve öldürülmesini düşündükleri hayvanların bile kendilerine bir faydası olduğunu bilirse bu hayvanlara karşı olumsuz duyguları, inanışları değiştirilebilir ve olumlu tutuma dönüştürülebilir. Omurgasızlar hakkında bilgi sahibi olan bir çocuk omurgasızlara karşı daha olumlu tutuma sahiptir. Bu yüzden çocuklar daha fazla bilgilendirilmelidir (Kellert, 1993).

Hayvanlara karşı oluşturulan duygularda en önemli etken yaşantıdır. Herhangi bir hayvandan hoşlanmadığını söyleyen bir çocuk muhakkak ki yaşamında o hayvanla ilgili olumsuz bir örnek duymuş veya bire bir kendi yaşamıştır. Tam tersi de doğrudur. Bir hayvandan hoşlandığını söyleyen bir çocuk o hayvanla ilgili yaşamında olumlu örneklerle karşılaşmış olmalıdır. Bir hayvanın öldürülmesini istiyorsa bunun sebebi o hayvanla ilgili olumsuz düşünceleri ve yaşantılarıdır. Bir hayvanın korunmasını istiyorsa ya o hayvanla ilgili olumsuz bir yaşantısı vardır ya da olumlu bir yaşantı sonucu o hayvana zarar gelmesini istemediğindedir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada 8. sınıf öğrencilerinin hoşlanıp hoşlanmadıkları hayvanları tespit etmek amaçlanmıştır. Ayrıca öldürülmesini düşündükleri veya korunması gereken hayvanlar olup olmadığı hakkındaki düşünceleri de ortaya çıkmıştır.

1.2. Araştırmanın Önemi

Öğrenciler yaşamlarının ilk anlarından beri hayvanlarla iç içedir ve onlarla çeşitli yaşantılar geçirirler. Hayvanlar, çocuğun yaşamına doğumdan başlayarak oyuncaklarla girmektedir. Pelüşler, banyoda küvete konulan yüzen ördekler, yürüyen ve konuşan hayvan oyuncakları çocuğun sürekli olarak elinin altındadır. Evinde evcil hayvan besliyorsa onunla bir yaşantı kurar. Ailede beslenen evcil hayvanlar da aynı biçimde çocuğun yaşamında etkili olur. Çocuk bir evcil hayvan yoluyla insanlarla etkileşim kurma ve sosyalleşme denemelerini yapabilir, mutluluğunu ya da üzüntüsünü paylaşabilir. İnsani değerler kazanabilir. Bir kuşun ölümüyle ölümün ne demek olduğunu anlayabilir. Geçirilen yaşantılar öğrencilerin

hayvanlar hakkındaki duygularını etkiler. Onlar hakkında bazı düşünceler geliştirirler. Bu yaşantıların olumlu ya da olumsuz olması bir hayvandan hoşlanmak ya da hoşlanmamak için yeterli sebep olabilmektedir.

Öğrencilerin hayvanlara karşı duygu ve düşünceleri önemlidir. Çünkü yaşamlarının ilk anından beri her yerde hayvanlarla karşılaşır. Sosyal hayatta karşılaşılan olaylar, duyulan ve yaşanan yaşantılar hayvanlar hakkındaki duygu ve düşünceleri etkilemektedir. Sonuçta olumlu tepkilerin yanında hayvanlara karşı yanlış düşünceler geliştirilebilir, yanlış ve olumsuz tepkiler verilebilir. Eğitim, insan davranışlarını istedik yönde değiştirmek amacıyla düzenlenip işe koşulan açık bir sistemdir (Sönmez, 1999). Öğrencilerin hayvanlara karşı duygu ve düşünceleri bilinirse öğretim programında bu hayvanlara yer verilerek eksik bilgiler ve yanlış düşünceler eğitimle giderilebilir. Her hayvanın doğaya katkısı olduğunu bilen öğrenci onları korumaya yönelik tutumlar geliştirebilir. Böylelikle hayvanlar hakkında daha bilinçli bireyler yetiştirilebilir.

1.3.Problemler

Öğrenciler hayatlarının her alanında çeşitli canlılarla karşılaşır. Her canlıya verdikleri tepkiler birbirinden farklıdır. Bu farklı tepkilerin sebepleri çok çeşitli nedenlere dayanıyor olabilir. Öğrencilerin hayatlarında yer alan hayvanlar hakkındaki düşünceleri ve onlarla karşılaştıklarında verdikleri tepkiler doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır.

- 1- Hiç hoşlanmadığınız hayvanlar var mıdır? Varsa aşağıya yazınız.
- 2- Sizce öldürülmesi gereken hayvanlar var mıdır? Varsa aşağıya yazınız.
- 3- Çok hoşlandığınız hayvanlar var mıdır? Varsa aşağıya yazınız.
- 4- Sizce koruma altına alınması gereken hayvan var mıdır? Varsa aşağıya yazınız.

1.4. Sayıtlar

1. Uygulanacak veri toplama aracına 8. Sınıf öğrencilerinin hoşlanıp hoşlanmadıkları, öldürülmesi gereken hayvan olup olmadığı, koruma altına alınması gereken hayvanların neler olduğunu yazarken samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

2. Yapılan araştırmada oluşturulan veri toplama aracını geliştirme aşamasında alınan uzman görüşleri gerçeği yansıtmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

1. Bu çalışma 2015-2016 eğitim öğretim yılı Konya İli'nde bulunan ortaokul 8. Sınıf 225 kız, 298 erkek toplamda 523 öğrencinin hoşlanıp hoşlanmadıkları hayvanlar hakkındaki düşünceleri ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Hoşlanılan Hayvanlar: Hoş bulunan, sevilen, beğenilen hayvanlar

Hoşlanılmayan Hayvanlar: Hoş bulunmayan, sevilmeyen, beğenilmeyen hayvanlar

Öldürülmesi Gereken Hayvanlar: Yaşamına son verilmesi istenen hayvanlar

Koruma Altına Alınması Gereken Hayvanlar: Güvence altına alınması gereken hayvanlar

2. KAYNAK ARAŞTIRMASI

Öğrencilerin hoşlandıkları ve hoşlanmadıkları hayvanlar vardır. Hoşlanıyorsa neden hoşlanıyorlar hoşlanmıyorsa neden hoşlanmıyorlar? Bunun nedeni bilim insanları tarafından merak konusu olmuştur. Bu yüzden pek çok bilim insanı bu konuyu farklı boyutlarıyla ele almış, farklı çalışmalar yapmış ve bir takım sonuçlara ulaşmaya çalışmışlardır. Bu çalışmalardan bazılarını ele alacak olursak.

Randler, Hummel ve Prokop (2012), 11 ve 13 yaşındaki çocukların bazı hayvanlara karşı tutumlarının etkileşimle değişip değişmediğini araştırmış. Bunun için 'ahşap biti, salyangoz ve fare' kullanarak 319 öğrenciyle (157 Erkek, 162 kız) zorlama olmadan bir çalışma yapmış, 222 tane öğrenciyi 3- 4 kişilik gruplara ayırmış ve bu gruplar doksan dakika bu hayvanlarla temas edebilecekleri deneyler yapmışlar. 97 öğrenci bu hayvanlarla herhangi bir etkileşime girmemişler. Bu deneyleri üç kez tekrarlamış ve cron-bach α katsayısı hesaplanarak ortalama değerler bulmuş. Öğrencilere ön test ve son test uygulanmış ve aradaki farkı değerlendirmek için 'pearson korelasyonu' kullanılmış. Bağımlı değişkenler için t testi ve lineer modeli cinsiyet için kullanmış. Öğrencilerdeki olumsuz algıları yok etmek için onları bu hayvanlarla etkileşime tabii tutarsak bu algıları değişecektir. Temas eden öğrencilerde ön test ve son test arasında anlamlı bir farkın olduğu, olumsuz tutumların azaldığı ve kızlardaki olumsuz düşüncelerin erkeklerden daha fazla azaldığı sonucuna ulaşmışlardır.

Kubiatko (2012), anaokulu çocuklarının hayvanlara karşı bakış açılarını ve korkularını ortaya çıkartmak, algılarının yaş ve cinsiyetle bir ilgisi olup olmadığını anlamak amacıyla bir çalışma yapmış. Bu çalışmada 5 yaşında 13, 6 yaşında 14, toplamda 17'si erkek 10'u kız 27 Çek Cumhuriyeti anaokulu öğrencisi ile yüz yüze görüşmüş. Çocuklara internetten indirilen çözünürlüğü iyi olan kedi, köpek, maymun, at, yunus, örümcek, yarasa, köpek balığı, yılan, ayı resimleri birer dakika gösterilerek sorular yöneltmiş. Başlangıçta çocuklara resimdeki hayvanın ismini bilip bilmedikleri sorulmuş. İkinci olarak bu hayvanı beslemek isteyip istemedikleri, üçüncü olarak bu hayvanı sevip sevmedikleri nedeni ile sorulmuş, son olarak bu hayvandan korkup korkmadıkları sorulmuş. Çocukların cevapları araştırmacı tarafından analiz edilmiş, parametrik değerlendirme kullanılmış, tanımlayıcı istatistik

yöntemi ortalama puan, standart sapma kullanılmış ve kullanılan indüktif t-testi ANOVA kullanılmış. Çocuklardan gelen cevaplara göre yunus en iyi örümcek ise en kötü hayvan olarak algılandığı, yaş ve cinsiyet arasında bu algılar için anlamlı bir fark bulunmadığı sonucuna varmış.

Ballouard, Provost, Barre ve Bonnet (2012), öğrencilerin genellikle hoşlanmadıkları en sevimsiz hayvan olarak nitelendirdikleri yılanlar hakkındaki düşüncelerinin onlarla etkileşime geçince değişip değişmeyeceğini araştırmak amacıyla bir alan gezisi düzenlemiştir. Kentsel ve kırsal alanlardan seçtiği 520 öğrenci ile araştırmasına başlamıştır. 47 soruluk bir ölçek geliştirmiştir. Ölçekte yılanlara karşı olan genel duyguları, hayvanlar arasındaki popülerliği, yılanlarla önceden deneyimleri olup olmadığını ortaya çıkartılmasına yönelik sorular yer almıştır. Deney grubu olarak 472 öğrenci seçmiş ve bu öğrenciler alan gezisine katılmış diğer 48 öğrenci kontrol grubu olarak hiçbir etkinliğe katılmamıştır. Bu alan gezisi bir ay sürmüştür ve gezi sırasında yılanlarla etkileşime girmişler, onları görmüş bazen temas etmişler. Bunlar tamamen öğrencilerin isteği ile olmuş kesinlikle zorlamada bulunulmamıştır. Gönüllülük esas alınmıştır. Alan gezisi sonucunda öğrencilerin alan gezisinden sonra yılanlara karşı tutumları değişmiş hatta yılanların sevimli olduğunu söyleyen öğrenciler bile olmuştur.

Fancovicova ve Prokop (2010), insanların vücut algılarıyla yırtıcılara karşı korkularının ilişkisini ve cinsiyetle bağlantısını araştırmıştır. Bunun için ayılara karşı korkularını incelemek için bir test geliştirmiştir. Test geliştirirken 3 anketten yararlanmış. Likert tipi sorularda ‘Spider Phobia Questionnaire’ adlı anketten yararlanmış. Bu ankette ayı ile aynı ortamda kalırsam gerilirim, ayının bana dokunması beni korkutur gibi sorular yer almıştır. ‘Physical strength subgcat’ anketinden yararlanmış aynı yaş ve cinsiyet olanlardan daha güçlüyüm gibi ifadeleri kullanmıştır. Güçlüyüm, yeterli enerji ve güce sahibim gibi ifadeler yer almıştır. ‘Sport competence subscale’ anketinden 17 ifade almıştır buradaki bazı ifadeler sporu severim, iyi bir sporcuyum, zor spor aktivitelerini severim gibi. Bu ifadelerden bir test geliştirmiş ve 943 Slovak öğrencisiyle çalışmıştır. Geliştirdiği bu testi öğrencilerine uygulamıştır. Bütün anket sonuçlarından erkek ve bayanlar arasında bayanlar daha fazla ayıdan korkuyor. Kişinin zayıflamış beden algısı ayılara karşı korkuda daha

fazla. Beden algısı güçlendikçe korku azalıyor özellikle erkeklerde. Bayanlar kendilerini güçlü hissetse bile korkularındaki azalma erkeklere göre daha az oluyor. Spor yapanlarda hayvanlardan korkuda önemli olmadığı sonucuna ulaşmış.

Topsakal ve Tepekuyu (2015), öğrencilerin böceklere karşı tutumlarında cinsiyet ve sosyoekonomik statülerinin etkisini incelemek amacıyla bir çalışma yapmış. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanmış. Öğrencilere açık uçlu sorular sormuş ve onlarla yarı yapılandırılmış görüşmeler yapmış. Verilerinin 2014-2015 eğitim yılının ilk döneminde İstanbul'da 59 özel okul, 80 devlet okulundan seçtiği 139 öğrenciyle yapmış ve sonuçları kategorilere ayırmış. Bu öğrencilerden 23 tanesi evcil hayvan besliyor, 116 tanesi evcil hayvan beslemiyor. Öğrenciler 6 açık uçlu soru, 4 kapalı uçlu soru sormuş. Açık uçlu soruları öğrencilerin özgürce cevaplamaları için yaklaşık 20 dakika vermiş öğrencilere şu soruları yöneltilmiş. Böcekler hakkında en az 50 kelimedenden oluşan bir hikaye yazar mısınız? Böceklerin resimlerini görünce ne düşünüyorsunuz? Böcek deyince aklınıza hangi duygular geliyor? Böceklerle ilgili bir şey hatırlayabiliyor musunuz? Böceklerin insan hayatındaki yerini açıklayabilir misiniz? Yararlı olduğunu düşündüğünüz böcekler var mı? Hangi böcekler aklınıza geliyor? Bildiğiniz böcekleri yazabilir misiniz? Böcekler omurgalı mı omurgasız mı? Neden? İnsanlar böcekleri sevmiyor. Neden insanlar böyle düşünüyor. Bu konuda ne söyleyebilirsiniz. Şu sonuçları bulmuştur. Öğrenciler genellikle böceklere karşı korku hissediyor. Kız ve erkeklerde korku duygusu var. Kız ve erkek öğrenciler böceklerin ismini bilmiyor. Kız ve erkeklerden böceklerin yararlı olmadığını düşünenler var. Böceklerin faydalı olduğunu düşünmüyorlar. Öğrencilere akıllarına gelen böcekler sorulduğunda kızlar sırasıyla, Hamam böceği, örümcek, karınca yazarken erkeklerde bu sıralama örümcek, hamam böceği, kara böcek olarak sıralamışlar. Kızların %42.18'i böceklerin omurgasız olduğu %34.7 sinin omurgalı %23.42 sinin ise cevapsız kaldığı sonucuna ulaşmış. Bu oranlar erkeklerde sırasıyla %48, %25.34, %26.67 olarak bulmuştur. Böceklere neden sevmiyorsunuz sorusuna kızların %23.8i zararlı %16sı korkutucu, %14ü iğrenç olarak cevap verirken erkeklerde ise %20si korkutucu, %18i zararlı, %12si iğrenç olarak düşünülmektedir. Elde edilen sonuçlar ilköğretim okulu öğrencilerinin böcekler karşısında olumsuz tutumlara sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Genellikle

onlara karşı korkuları var ve yararlı olduklarını düşünmüyorlar. Ayrıca kız ve erkeklerin sosyoekonomik durumlarının böceklere karşı tutumlarına bir etkisi bulunmamaktadır.

Fancovicova, Prokop ve Leskova (2013), hayvanlara karşı tutumların kişisel tecrübeleri etkileyip etkilemediğini araştırmak amacıyla seçmiş olduğu 397 Slovak öğrencisiyle gönüllülük ilkesine dayalı bir çalışma yapmış. Çalışmayı Eylül 2009 ve Haziran 2010 tarihleri arasında yapmış. Geçiş deneyimler ankete yönelik tutumlar ve istatistik analizler yapmış. Kişisel bilgiler için öncelikle yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi ve hayvan besleyip beslemediklerini sormuş ardından 28 likert tipi bir anket uygulamış ve sonuçları analiz etmiş. Öğrencilerin sevmedikleri hayvanların başında fare gelmektedir. Sonra sıralama solucan, balık, tavuk ve diğer hayvanlar şeklinde tamamlanmaktadır. Kız öğrencilerin erkeklere göre olumsuz duyguları daha fazla, evde hayvan besleyen öğrencilerin olumsuz duyguları beslemeyenlere göre daha az olduğu sonucuna varmıştır.

Prokop ve Tunnicliffe (2009), evde hayvan beslemek çocukların hayvanlara karşı tutumlarını nasıl etkiler sorusuna cevap bulmak amacıyla bir araştırma yapmış. Örneklemini 10-15 yaş arası 1297 Slovak öğrencilerini seçmiş. 3 aşamadan oluşan bir anket gerçekleştirmiş. Birinci aşamada, Kellert Tutum Ölçeği'ne dayanan öğrencilerin 6 hayvana karşı (patates böceği, uğur böceği, kurt, tavşan, fare ve sincap) tutumlarını araştırmak amacıyla Prokop ve Tunnicliffe'nin hazırladığı örümcek tutum ölçeği geliştirmişler. İkinci aşamada olumsuz tutumları ölçmek amacıyla örümcek fobi anketi kullanmış. Üçüncü aşamada doğru-yanlış bölümüne yer vermiş. Örneğin kurtlar yalnızca koyun öldürür. Geliştirdiği anketi 2006 yılı Mayıs – Haziran aylarında kent ve kırsalda 12 farklı okulda uygulamış ve yaş, cinsiyet, evde besleyip beslemedikleri hayvanlar zaman sınırı olmadan çocuklara yönelmiş. Sonuç olarak popüler olduğu düşünülen hayvanlar ve popüler olmadığı düşünülen hayvanlar arasında tutarlı sonuçlar bulunmuş. Bilinen hayvanlar hakkında daha çok bilgiye sahipler. Böceklere karşı tutumda cinsiyet etkili olmamıştır. Kurt ve tavşana yönelik tutumları cinsiyet etkilemiş. Sincaplara yönelik tutumlar, kızlar arasında daha olumlu olmuş. Negatif boyutta en büyük cinsiyet farkı kurtlar ve farelere karşı olmuş. Beslemek istedikleri hayvanlar genelde köpek, kedi, tavuk,

papağan, hamster, tavşan ve balık. Yaş arttıkça hayvan besleme isteği azalıyor. Evcil hayvan sahibi olanlar daha olumlu tutuma sahip olduklarını, ebeveynler hayvan sahibi olmanın çocuklar açısından ekolojik bağımlılıklarının artacağı görüşünde olduklarını bulmuşlardır.

Prokop ve Tunnicliffe (2008), yaşları 10-16 arasında olan 196 öğrenci ile onların örümcek ve yarasalara karşı mitleri ile tutumları üzerine bir araştırma yapmış. Hayvanlarla ilgili varsayımlarda bulunmuş. Örümceklere karşı tutumları yarasalar yönelik tutumları genel olarak daha olumsuz olurdu. Erkekler kızlardan yarasalar ve örümcekler karşı daha olumlu bir tutum olurdu. Her iki cinse karşı da yarasalar ve örümceklere tutumları katılımcıların yaş artışı olarak, azalacaktır. Bilgi arttıkça daha olumlu tutum gösterirler. Alternatif kavramlar yarasalar ve örümcekler karşı olumsuz tutumları etkileyecektir, şeklinde beş varsayımda bulunmuştur. Bu varsayımların irdelenmesi için yarasa ve örümcek tutum ölçeklerinden geliştirdiği bir likert tipi anketle öğrencilerin böceklerle ve yarasalara karşı tutumları ölçülmüştür. Yaş ve cinsiyet için MONOVA kullanılmış. Sonuçlar göstermiş ki kızlar erkeklerden daha olumsuz tutuma sahip, aynı yaştan öğrenciler yarasalara karşı daha olumlu tutum göstermiş. Fakat çoğu öğrenci yarasaları tanımıyor. Böcekleri daha çok tanımalarına rağmen onlar hakkındaki bilgilerinde de eksik olduğu bulunmuş.

Bjerke, Kaltenborn ve Odegardstuen (2001), çeşitli hayvan türleri hayvanlarla alakalı etkinliklere katılma isteği ve evde evcil hayvan bulundurma seviyesi üzerine yoğunlaşan bir anket geliştirmiş. 9-15 yaş arası bir kent ve üç kırsal alandan seçtiği 5062 Güney Norveçli öğrenci ile bir çalışma yapmış. Sonuçlar göstermiş ki evde hayvan besleyenlerin %71'i ankete katılmak istemiş,%72'si balıkçılıkla ilgili faaliyetlere katılmış, %74'ü kuş besleme faaliyetlerine ,%66'sı ise hayvanlarla ilgili okuma faaliyetlerine katılım isteğinde bulunmuş. Hayvanlarla ilgili etkiliklere katılma isteği yaş arttıkça artmış. Hayvan türlerini sevmeye ve katılma isteği arasında pozitif bir ilişki bulunmuş. Cinsiyet farkı bazı faaliyetler için oldukça farklı örneğin binicilikte kızlar istekliyken balıkçılık ve avcılıkta erkekler daha istekli olmuşlardır.

Shepardson (2002), çocukların böcekler hakkındaki temel fikirlerini araştırmak amacıyla bir çalışma yapmış. Anaokulundan başlayarak 5.sınıf dahil

toplamda 120 öğrenci ile çalışılmış. Böceklerin boyutları ve şekillerinin fiziksel özellikleri üzerinde durulmuş. Çocuklara böcekler hakkında farklı görevler verilmiş ve onların tepkilerine göre sonuçlar çıkarılmaya çalışılmış. Çalışma 3 aşamada gerçekleşmiş ve 3 yıl sürmüştür. Her yıl Mayıs ayının 2.haftası öğrencilerle görüşmeler yapılmıştır. İlk yıl herkesle, ikinci yıl anasınıfı ve 3.sınıflarla, 3.yıl 1., 2., 4. ve 5. Sınıflarla görüşülmüştür. 1.Bölümde çocukların çizimleri ve desenleri açıklanmaya çalışılmış 2.bölümde çocukların söyledikleri yorumlanmıştır. 3.bölümde çocukların genel kurallardan ortak temalar çıkartılmaya çalışılmış. Çocuklara böcekler hakkında organizmalar çizmeleri istenmiş ve sıklıkla çizilen organizmalar böcek ve örümcek olmuştur. 4.ve 5.sınıfta çizimler biraz daha çeşitlenmiş ve ayrıntılı olmaya başlamıştır. Böcekler hakkındaki düşünceler ve onlar hakkındaki özellikler 5.sınıfa doğru daha da artmıştır. Öğrencilerin genellemelerinde ise böcekler boyut olarak genellikle küçük üst sınıflarda bilgiler daha fazla ve ayrıntıya yer verilmiştir.

Wagler ve Wagler (2013), insanların olumsuz tutumları bilinmekte; fakat bunun sebebine katkı sağlayan faktörler bilinmemektedir. Buradan yola çıkarak anasınıfından 6. Sınıfa kadar ilköğretim öğretmenlerinin etçil ve otçul eklembacaklılara karşı tutumları üzerine bir araştırma yapmıştır. Bu araştırma için rastgele 147 deney grubu, 151 kontrol grubu belirlemiştir. Sonuçlar göstermiştir ki etçil olarak bilinen eklembacaklılar gerçekte otçul, otçul olarak bilinen eklembacaklılar gerçekte etçiller. Araştırmaya katılanlar bunu öğrendiklerinde tutumları genelde olumlu yönde değişmiştir. Bilgi eksikliğinden kaynaklı tutumlar eğitimle giderilebileceği sonucuna varmışlardır.

Prokop, Kubiato ve Fancovicova (2009), lisans öğrencilerinin yarasalarla ilgili bilgi, tutum, efsanevi inançlar ve mitler konusunda bir araştırma yapmıştır. Faktör analizi ile 46 likert tipi anket uygulamıştır. Yapılan araştırma sonucunda bilgi düzeyi önemli ölçüde yarasalarla ilgili inanç ve tutumlarını etkilemekte olduğu, bilgi sahibi olan öğrenciler daha olumlu tutuma sahipken az bilgisi olan öğrencilerin mitleri olduğu, erkekler yarasalar hakkında daha fazla bilgiye sahip ama onların da yanlış inançları ve tutumları olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin yarasalara karşı ciddi bir korkuları olduğu belirlenmiştir. Kamu bilinci oluşturulursa bu tutum ve inançlar olumlu yöne çevrilebileceği sonucuna varılmıştır.

Oluk (2009), ilköğretim 7. Sınıf öğrencilerinde yılanlarla ilgili alternatif kavram ve mitlerini araştırmak amacıyla bir çalışma yapmış. Adıyaman, Aydın, Denizli, Diyarbakır, Gaziantep, İzmir, Mardin, Muş, Batman illerinden seçtiği 211 kız ve 202 erkek toplamda 423 öğrenciye kendi geliştirdiği 28 maddeden oluşan bir anket uygulamış. Yılan zehri ve yılan ısırıklarında ilk yardım, insan-yılan ilişkileri ve yaygın inanışlar, yılanların beslenmeleri, yılanların yapısal özellikleri ve sınıflandırılmaları olmak üzere anketi bölümlere ayırmış. İstatistiksel analizler sonucu verilerin değerlendirilmesiyle, öğrencilerin yılanlarla ilgili bilgilerinin yetersiz olduğu, yılanlarla ilgili çok sayıda alternatif kavrama sahip oldukları, yaygın inanışların öğrenciler arasında da sıklıkla gözlendiği ve alternatif kavramların oluşmasında yaygın inanışların etkili olduğu sonuçlarını bulmuştur.

Çardak (2009), ilköğretim öğrencilerinin tehlikeli hayvanlar hakkındaki düşüncelerini incelemek amacıyla bir çalışma yapmış. Kelime ilişkilendirme ve açık uçlu sorulardan oluşan bir ölçek kullanmış. Veriler ilköğretim öğrencilerinden toplanmış ve elde edilen bilgiler tek tek analiz edilmiş. Aynı ya da benzer ifadeler birlikte kodlanmış. Kullanım sıklığı ve anlam ilişkilerine göre kategoriler oluşturulmuş. Analizler sonucu hayvanları tehlikeli yapan özelliklerin; zehirli, büyük boya sahip, acımasız, vahşi ve sinsi olmaları bulunmuştur. Ayrıca öğrenciler omurgalıların omurgasızlardan daha tehlikeli olduğunu düşünmektedirler. Akrep, örümcek, kırkayak gibi hayvanlar omurgasızdır ve bu konuda öğrencilerde bilgi yetersizliği olduğu sonucuna varılmıştır.

Jambrina, Vacas ve Barbudo (2010), öğretmen adaylarının örümcekler hakkındaki bilimsel fikirlerini ve alternatif kavramlarını araştırmak amacıyla bir çalışma yapmışlar. Bu çalışmada İspanya'daki 40 hizmet içi eğitimin öğretmeniyle çalışmış ve elde edilen bilgiler soruların anlamlarına göre tanımlanmış. Katılımcıların yorumlarından birçok yanlış bilgiye sahip oldukları sonucuna varılmış. Omurgalı ve omurgasızlar arasında birçok fark olmasına rağmen katılımcılar örümceklerle aynı olduğunu belirtmişler. Çoğunlukla bilgilerin eksik olduğu sonucuna varmışlardır. Bu bilgilerin eğitimle değişebileceğini düşünmüşlerdir.

Prokop, Tolorovicova, Camerik ve Peterkova (2009), lise öğrencilerinin örümceklere karşı tutumlarını araştırmak amacıyla bir çalışma yapmış. Örümcekler

en az popüler olan hayvanlar arasında düşünülmektedir. Örümceklere karşı olumsuz tutumlar kültürel baskıdan dolayıdır. Bazı araştırmacılar bilimsel eğitim uygulamaları sayesinde öğrencilerin örümceğe karşı tutumlarını olumlu yönde değiştirebileceğini savunmuşlardır. Çalışmaya 354 Slovakya ve 382 Güney Afrika öğrencisi katılmıştır. Bu öğrenciler farklı kültürlerle sahip ve bilimsel eğitim müfredatları da birbirinden farklıdır. Çalışma sonucunda örümcek korkusunun Güney Afrikalı öğrencilerde Slovakya öğrencilerinden daha çok olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun sebebi Güney Afrika da örümceklerin daha zehirli olmasıdır. Bu yüzden Güney Afrikalı öğrenciler örümceklerden daha çok korkuyor.

Çinici (2011), lise öğrencilerinin omurgalı hayvanların sınıflandırılması konusundaki alternatif kavramlarının ve bu kavramların altındaki düşüncelerini belirlemek amacıyla bir çalışma yapmış. Çalışmayı 2009–2010 öğretim yılında, Erzurum il merkezindeki 4 farklı lisede öğrenim gören 256 öğrenci ile gerçekleştirmiş. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen, ilk üçü açık uçlu, sonraki 16'sı ise çoktan seçmeli olmak üzere toplam 19 maddelik test formu kullanılarak toplanmış. Ayrıca test uygulamasının ardından rastgele seçilen 20 öğrenci ile teste verdikleri cevaplar doğrultusunda yarı yapılandırılmış mülakatlar yapılmış. Verilerin analizi sonucunda, öğrencilerin omurgalı hayvanlarla ilgili çok sayıda alternatif kavrama sahip oldukları ve öğrencilerin, hayvanları sınıflandırırken; onların dış görünüşlerini, yaşam alanlarını, beslenme ve hareket şekillerini ve organlarının görev benzerliklerini dikkate aldıkları belirlenmiş. Ayrıca günlük konuşma dili ile bilimsel terminoloji arasındaki uyumsuzlukların da alternatif kavramların gelişmesine neden olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Kellert (1985), çocuklarda yaşa bağlı olarak hayvanlara yönelik tutumlarını incelemek için bir çalışma yapmış. Çocukların hayvanlara yönelik bilgi ve tutumlarını 18 yaş ve üstü erişkinlerle karşılaştırmış. Çocuklarda yaş, cinsiyeti kentsel ve kırsal yerleşim açısından önemli farklar bulmuş. Ayrıca çocukların hayvan algılarını geliştirmede 3 aşama belirlemiş. 6-9 yaş arası çocuklarda hayvanlarla ilgili duygusal değişiklikler meydana geldiğini, 10-13 yaş arasında olgusal anlayış ve hayvan bilgisinde artış, 13-16 yaş arasında hayvanların ve doğal çevrenin etik

kaygısı ve ekolojik değerdendirilmesinde duygusal bir genişleme olduğunu tespit etmiştir.

Yorek (2009), lise öğrencilerinin yılanlara karşı tutumlarını araştırmak amacıyla toplamda 188 adet 9, 10, 11 ve 12. sınıf öğrencileri ile bir çalışma yapmış. Yılan tutum ölçeği ve köpek balığı tutum ölçeği kullanarak geliştirdiği likert tipi ölçekle öğrencilerin tutum düzeylerini incelemiş. Sonuçta eğitim seviyeleri ve tutum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı sonucuna ulaşmış. Ayrıca olumsuz ve bilimsel tutum erkeklerde daha üstünken olumlu tutumda erkekler ve kızlarda anlamlı bir fark olmadığını bulmuştur.

Tomazic (2011), üniversite birinci ve son sınıf biyoloji öğretmenleriyle 25 hayvan türü üzerinde doğrudan deneyimlerine dayanan hayvanlara karşı tutum, korku ve tiksintilerine yönelik bir araştırma yapmış, çalışma sonucunda son sınıf öğrencilerinin hayvanlara karşı tutumları daha yüksek çıkarken korku ve tiksinti 1.sınıf öğrencilerine göre daha düşük çıkmıştır.

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenografik desen kullanılmıştır. Nitel araştırma algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir şekilde ortaya konulmasına yönelik gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi yöntemlerin kullanıldığı bir araştırma yöntemidir. Nitel araştırma doğal ortamda yapılır. Araştırmacı doğal ortamda birebir kendisi bulunur, süreçte aktif rol oynar ve çeşitli notlar alır. Nitel araştırmanın temel ilkelerinden birisi de toplanan bilgilerin bütüncül olmasıdır. Bir bütünün, onu oluşturan parçaların toplamından daha fazla bir anlam içerdiği gerçeğinden yola çıkarak araştırma konusu bütüncül bir yaklaşımla belirlenir. Ardından toplanan bilgiler bütüncül bir yaklaşımla analiz edilir. Araştırmacı araştırmaya katılanların anlamak amacıyla onlarla konuşur, onları gözler veya onlara sorular sorar. Böylelikle onların dış dünyayı nasıl algıladıklarını ve nasıl yorumladıklarını anlamaya çalışır. Katılımcıların sorulara verdikleri cevaplardan bir sonuca varmaya çalışır. Ayrıca nitel araştırma yöntemlerinde süreç esnekliklidir. İçinde bulunulan durumlardaki değişimler araştırma sürecini farklı bir yöne çevirebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Nitel araştırmalarda verilerin analizi, araştırmacının verileri düzene koyduğu, birimlere ayırdığı, sentezlediği, biçimleri ortaya çıkardığı, önemli değişkenleri keşfettiği ve hangi bilgileri yansıtacağına karar verdiği bir süreçtir (Bogdan ve Biklen, 1992). Nitel araştırma yöntemlerinde verilerin analizi konusunda çeşitli görüşler vardır. Herkes kendi çalışmasına göre verilerin analizini farklı şekilde yorumlamış ve çeşitli basamaklara ayırmıştır (Özdemir, 2010).

Fenomenografi, yaşadıkları evren içinde insanların karşılaştıkları fenomenlerle ilgili olarak ne anladıkları, ne algıladıkları ve deneyimlerinin neler olduğuyla ilgilenen bir araştırma yöntemidir. Bu araştırma yöntemi ülkemizde çok kullanılan bir yöntem değildir (Çekmez, Yıldız ve Bütüner, 2012). Fenomenografi, Marton tarafından geliştirilen öncelikle deneye dayalı araştırmalar için önerilen sonra nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan bir desendir. Zamanla eğitim araştırmalarında dünya çapında popüler olmuştur. Bireylerin deneyimleri hakkında

bilgi toplamak veya kavramlar hakkındaki görüşleri, grup mülakatları, gözlemler, çizimler, tarihsel belgeler ve açık uçlu sorulara verilen cevaplar fenemografik çalışmalar kapsamındadır (Erten, Kıray ve Şen-Gümüş, 2013). Bu çalışma da öğrencilere açık uçlu sorular sorulmuştur.

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırma 2015- 2016 eğitim öğretim yılı Konya ili ortaokul 8. sınıf öğrencileri üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yaşları 13-15 arasında 523 öğrenciye ulaşılmış, fakat 7 öğrencinin kağıdı dikkate alınmamıştır. 224 kız, 292 erkek toplamda 516 öğrenci ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Öğrencilerin hoşlanıp hoşlanmadığı hayvanları araştırmak amacıyla bir veri toplama aracı geliştirilmiş ve bu araç fen bilgisi ve biyoloji eğitimi alanından üç uzman tarafından incelenmiş ardından geçerliliğine karar verilmiştir. Veri toplama aracı Ek 1 de yer almaktadır. 2015- 2016 eğitim öğretim yılı Konya ili ortaokul 8. sınıf öğrencileri ile bu çalışmayı gerçekleştirebilmek için Konya Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır (Ek 2). Alınan izin dahilinde öğrencilerin eğitimini engellemeyecek şekilde okullara gidilerek ders sırasında öğrencilere veri toplama aracı dağıtılmıştır. Öğrencilere öncelikle kişisel bilgiler yaş, sınıf, cinsiyet soruları sorulmuş ardından 4 soru yöneltilmiştir. Öğrencilere herhangi bir sınırlama getirilmeksizin soruları cevaplamaları istenmiştir. Bu sorular şöyle sıralanmıştır. Hiç hoşlanmadığımız hayvanlar var mıdır? Sizce öldürülmesi gereken hayvanlar var mıdır? Çok hoşlandığımız hayvanlar var mıdır? Sizce koruma altına alınması gereken hayvan var mıdır? Öğrencilere bu soruların cevaplarını verirken her bir soru için 5 boş alan bırakılmış ve yazdıkları hayvanı neden yazdıklarını belirtmeleri istenmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Bu çalışmada, elde edilen verilerin değerlendirilmesinde nitel veri analiz türlerinden betimsel analiz ve içerik analizi tekniği kullanılmıştır. İçerik analizi, yazılı ve görsel verilerin analiz edilmesinde nitel veri analiz türleri arasında en sık kullanılan yöntemlerden biridir. Bu yöntemde tümdengelimci bir yol izlenmektedir. Öncelikle araştırma konusu ile ilgili kategoriler oluşturulmakta daha sonra incelenen

veriler içerisinde bu kategorilere giren kelime, cümle veya resimler sayılmaktadır. Kategori oluştururken araştırmacı yaptığı çalışmaya benzer çalışma yapacak kişilerle benzer türden sonuçlara ulaşılabilecek kategoriler oluşturmaya özen göstermelidir (Özdemir, 2010). Bu çalışmada öğrencilere bir veri toplama aracı dağıtılmış ve sınırlama olmaksızın cevaplamaları istenmiştir. Toplanan verileri analiz etmeye başlamadan önce her bir 523 öğrenciye birden başlayarak numara verilmiştir. Ardından öğrencilere yöneltilen sorular tek tek ele alınıp analiz edilmeye başlanmıştır. Veri toplama aracında hoşlanılan, hoşlanılmayan, öldürülmesi istenilen ve koruma altına alınmasını istedikleri hayvanları yazdıkları dört bölüm yer almaktadır. Bunun için öncelikle dört kategori oluşturulmuş ve verilen cevaplar bu kategorilerin altına yerleştirilmiştir. Aynı ya da benzer cevaplar kodlanmış ve aynı isim altında toplanmıştır. Aynı isim altında toplanan hayvanlar şu şekildedir; tırtıl ve kelebek, kelebek ismi altında; horoz, tavuk ve civciv, tavuk ismi altında; kurt ve köpek, köpek ismi altında; salyangoz ve sümüklü böcek, sümüklü böcek ismi altında toplanmıştır. Bir gruba konulan cevaplar başka gruba dahil edilmemesine dikkat edilmiştir. Böylelikle her bir kategorinin altında yazılan hayvan isimleri sıralanmış ve her hayvanı kaç öğrenci yazdığı tek tek sayılmıştır.

4. BULGULAR

Bu çalışmada 8. sınıf öğrencilerinin hoşlanıp hoşlanmadıkları hayvanlar araştırılmıştır. Ayrıca öldürülmesini düşündükleri veya koruma altına alınmasını gerekli gördükleri hayvanlara da bakılmıştır. Bunun için öğrencilere fen bilgisi ve biyoloji eğitimi alanından üç uzman tarafından geçerliliğine karar verilen veri toplama aracı dağıtılmıştır. Bu araç sayesinde elde edilen bulgular şu şekildedir

4.1. Öğrencilerin Hiç Hoşlanmadıkları Hayvanlarla İlgili Bulgular

Öğrencilere ‘Hiç hoşlanmadığınız hayvanlar var mıdır? Varsa aşağıya yazınız.’ sorusuna öğrencilerden gelen cevaplar doğrultusunda elde edilen bulgular en çoktan en aza doğru; Yılan (284), fare (167), domuz (149), sinek (120), köpek (96), böcek (88), örümcek (71), kedi (65), akrep (52), timsah (46), kertenkele (43), kene (29), ayı (29), hamam böceği (26), aslan (24), kurbağa (18), sümüklü böcek (17), arı (15), lama (11), solucan (10), inek (10), kartal (10), kanarya (10), kaplan (9), köpek balığı (8), tavuk (8), kuş (6), akbaba (6), atmaca (6), tilki (5), maymun (5), eşek (5), yarası (5), kokarca (5), kırkayak (4), bukalemun (4), gergedan (4), tavşan (4), fil (4), koyun (4), karınca (3), baykuş (3), diğer [orangutan (2), kirpi (2), güvercin (2), karga (2), kaplumbağa (2), yengeç (1), keçi (1), pire (1), muhabbet kuşu (1), şahin (1), kaz (1), doğan (1), sırtlan (1), denizanası (1), deve (1), goril (1), su aygırı (1), ahtapot (1)] şeklinde sıralanmıştır. Bu değerler Tablo-1’de verilmiştir.

Tablo-1: Öğrencilerin Hiç Hoşlanmadığı Hayvanlar

Hayvan İsmi	Sayı
Yılan	284
Fare	167
Domuz	149
Sinek	120
Köpek	96
Böcek	88

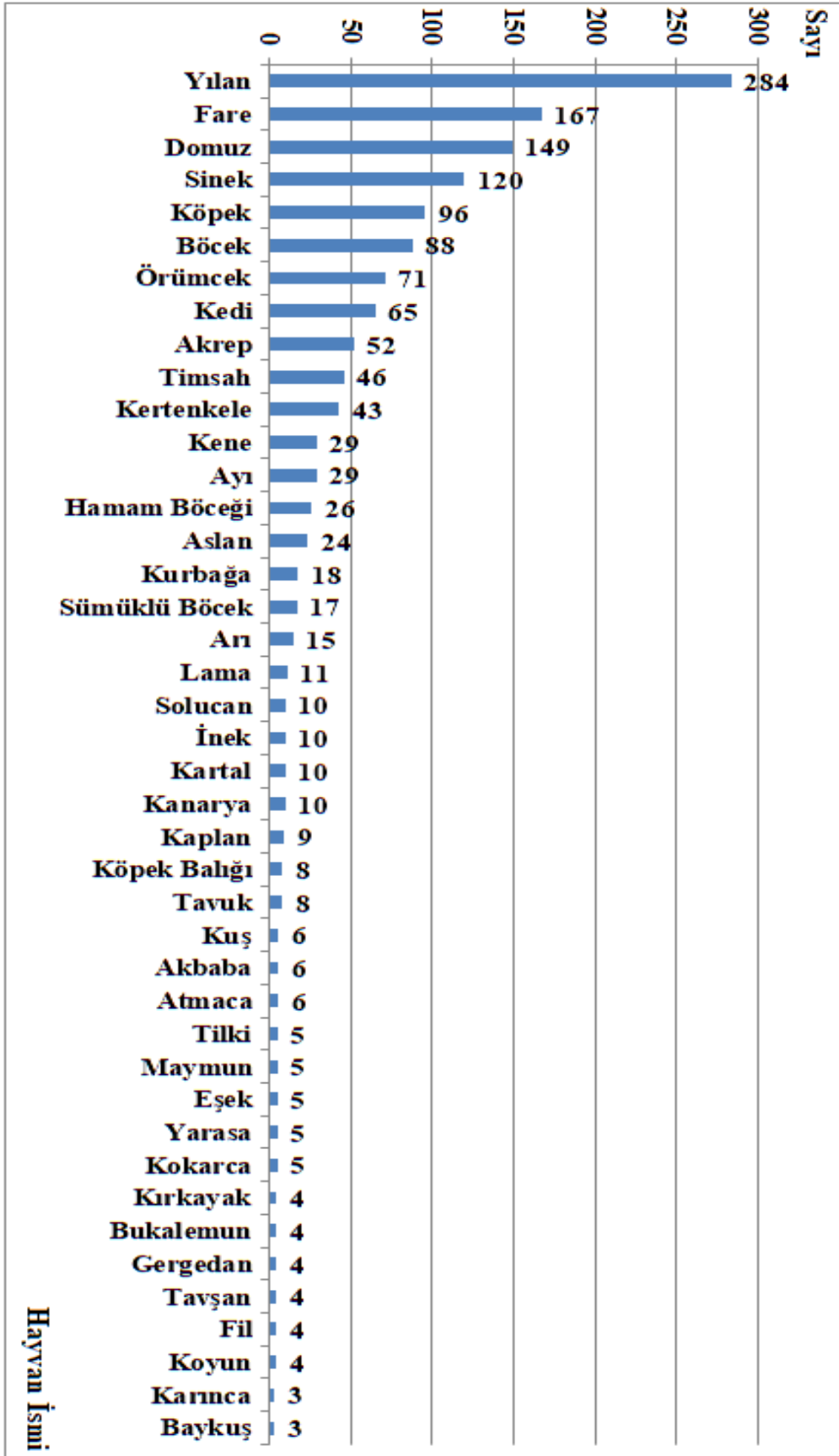
Örümcek	71
Kedi	65
Akrep	52
Timsah	46
Kertenkele	43
Kene	29
Ayı	29
Hamam Böceği	26
Aslan	24
Kurbağa	18
Sümüklü Böcek	17
Arı	15
Lama	11
Solucan	10
İnek	10
Kartal	10
Kanarya	10
Kaplan	9
Köpek Balığı	8
Tavuk	8
Kuş	6
Akbaba	6
Atmaca	6
Tilki	5
Maymun	5
Eşek	5
Yarasa	5
Kokarca	5

Kırkayak	4
Bukalemun	4
Gergedan	4
Tavşan	4
Fil	4
Koyun	4
Karınca	3
Baykuş	3
Diğer : Orangutan (2), kirpi (2), güvercin (2), karga (2), kaplumbağa (2), yengeç (1), keçi (1), pire (1), muhabbet kuşu (1), şahin (1), kaz (1), doğan (1), sırtlan (1), denizanası (1), deve (1), goril (1), su aygırı (1), ahtapot (1)	2-1

Öğrencilerden gelen sonuçlar doğrultusunda Şekil-1 elde edilmiştir. Şekil-1'de öğrencilerin hiç hoşlanmadıkları hayvanlar sayı karşılıklarıyla birlikte verilmiştir. Şekilde 1 ve 2 öğrenci tarafından yazılan hayvanlar yer almamaktadır. Bu hayvanların isimlerine metin içerisinde ve tablo-1 de yer verilmiştir.

Şekil-1 incelendiğinde öğrenciler tarafından hiç hoşlanılmayan hayvanın yılan olduğu görülmektedir. Bunun sebebi öğrencilerin yılanı soğukkanlı, ürkütücü, itici, tehlikeli, sinsi, zehirli, pis, korkunç, tiksiniç, sevimsiz, iğrenç, zararlı bulmaları olabilir. Ayrıca yılanla ilgili olumsuz yaşantıları, sosyal çevrelerinde duydukları olaylar da etkili olmuş olabilir. İkinci sırada fare vardır. Fareden hoşlanılmamasının nedeni fareyi kemirgen, tiksindirici, korkutucu, pis, kötü, kemirgen, sevimsiz, kıllı, küçük, tüylü, iğrenç, mide bulandırıcı, hızlı bulmaları olabilir. Ayrıca fareyi evlerinde görmeleri ve bu durumun istenilmeyen bir olay olması olabilir. Üçüncü sırada domuz vardır. Domuzun yazılmasının sebebi domuzu pis, saldırgan, zararlı, kötü kokan, korkutucu, dini inançlarınca sakıncalı, zarar verici, iğrenç, tiksindirici, vahşi, işe yaramaz, rahatsız edici bulmaları olabilir.

Şekil-1: Öğrencilerin Hiç Hoşlanmadığı Hayvanlar

Öğrencilerin isimlerini verdikleri hayvanlardan neden hoşlanmadıklarını belirttikleri ifadeler iğrenç, tehlikeli, sevmediği için, beslenme şekli ve fiziksel özellikleri olmak üzere 5 gruba ayrılarak verilmiştir.

4.1.a. Öğrencilerin iğrenç olduğunu düşündükleri için hiç hoşlanmadıklarını belirttikleri ifadeler;

Öğrencilerin tiksindirici ve pis olduğunu belirttikleri hayvanlara da bu grupta yer verilmiştir.

Sinek: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan sinektir. Çünkü bu hayvan etrafa pis noktalar bırakıyor. (Öğrenci 291)

Kurbağa: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan kurbağadır. Çünkü bu hayvan çok pistir. (Öğrenci483)

Sümüklü böcek: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan sümüklü böcektir. Çünkü bu hayvan onlar her yerde ve çok pisler. (Öğrenci 447)

Fare: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan faredir. Çünkü bu hayvan iğrençtir. (Öğrenci 2)

Domuz: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan domuzdur. Çünkü bu hayvan iğrençtir. (Öğrenci 9)

Böcek: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan böcektir. Çünkü bu hayvanlar iğrençtir. (Öğrenci 163)

Fil: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan fildir. Çünkü bu hayvanın hortumu çok iğrençtir. (Öğrenci 457)

Örümcek: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan örümcektir. Çünkü bu hayvanı görünce tiksiniyorum. (Öğrenci 369)

Domuz: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan domuzdur. Çünkü bu hayvan iğrenç görünümlüdür ve ondan tiksiniyorum. (Öğrenci 33)

Böcek: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan böceklerdir. Çünkü bu hayvan tiksindirici ve hoş olmayan hayvanlardır. (Öğrenci 158)

4.1.b. Öğrencilerin tehlikeli olduğunu düşündükleri için hiç hoşlanmadıklarını belirttikleri hayvanlar;

Öğrencilerin zarar verici, vahşi, saldırgan, korkunç, zehirli olarak belirttikleri hayvanlara bu grupta yer verilmiştir.

Yılan: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan yılanıdır. Çünkü bu hayvan zehirlidir. (Öğrenci 2)

Akrep: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan akreptir. Çünkü bu hayvan zehirli ve öldürür. (Öğrenci 187)

Akrep: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan akreptir. Çünkü bu hayvan insanları soktuğunda zarar veriyor. (Öğrenci 10)

Kene: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan kenedir. Çünkü bu hayvan kanımızı emer. (Öğrenci 36)

Arı: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan arıdır. Çünkü bu hayvan sokar. (Öğrenci 20)

Kuş: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan kuştur. Çünkü bu hayvanın vahşi olanları bize zarar verir. (Öğrenci 339)

Yarasa: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan yarasadır. Çünkü bu hayvan vahşidir. (Öğrenci 272)

Domuz: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan domuzdur. Çünkü bu hayvan vahşidir.

Yılan: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan yılanıdır. Çünkü bu hayvan vahşidir. (Öğrenci 139)

Köpek: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan köpektir. Çünkü bu hayvan çok soğukkanlı ve saldırgandır. (Öğrenci 22)

Timsah: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan timsahtır. Çünkü bu hayvan çok saldırgan olabilir. (Öğrenci 1)

Yılan: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan yılanıdır. Çünkü bu hayvan saldırgandır. (Öğrenci 25)

Kedi: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan kedidir. Çünkü bu hayvan beni korkutur. (Öğrenci 2)

Köpek balığı: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan köpek balığıdır. Çünkü bu hayvan korkunçtur. (Öğrenci 4)

Maymun: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan maymundur. Çünkü bu hayvan biraz korkunç ve tüylüdür. (Öğrenci 36)

Eşek: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan eşektir. Çünkü bu hayvandan korkuyorum. (Öğrenci 90)

Tavşan: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan tavşandır. Çünkü bu hayvana karşı fobim var. (Öğrenci 59)

Kertenkele: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan kertenkeledir. Çünkü bu hayvan korkunçtur. (Öğrenci 20)

Baykuş: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan baykuştur. Çünkü bu hayvan çok korkutucudur. (Öğrenci 373)

Ayı: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan ayıdır. Çünkü bu hayvan çok tehlikeli olabilir (Öğrenci 1)

Köpek: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan köpektir. Çünkü bu hayvan çok tehlikeli ve sevimsizdir. (Öğrenci 24)

Kartal: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan kartaldır. Çünkü bu hayvan tehlikelidir. (Öğrenci 178)

4.1.c. Öğrencilerin sevmediği için hiç hoşlanmadıklarını belirttikleri hayvanlar;

Hamam böceği: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan hamam böceğidir. Çünkü bu hayvanı hiç sevmiyorum. (Öğrenci 431)

Sümüklü böcek: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan Sümüklü böcektir. Çünkü bu hayvanı sevmiyorum. (Öğrenci 28)

Sinek: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan sinektir. Çünkü bu hayvanı sevmiyorum. (Öğrenci 27)

4.1.d. Öğrencilerin beslenme şeklinden dolayı hiç hoşlanmadıklarını belirttikleri hayvanlar;

Akbaba: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan akbabadır. Çünkü bu hayvan leşle besleniyor. (Öğrenci 453)

Atmaca: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan atmacadır. Çünkü bu hayvan leşle besleniyor. (Öğrenci 453)

4.1.e. Öğrencilerin fiziksel özelliklerinden dolayı hiç hoşlanmadıklarını belirttikleri hayvanlar;

Kertenkele: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan kertenkeledir. Çünkü bu hayvan aynı yılan gibi parlak ve itici görünüşe sahip.(Öğrenci 3)

Lama: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan lamadır. Çünkü bu hayvan hep tükürüyor. (Öğrenci 426)

Solucan: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan solucandır. Çünkü bu hayvan sürünüyor, midem bulanıyor. (Öğrenci 15)

Kanarya: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan kanaryadır. Çünkü bu hayvan ötüyor, fazla sesi sevmem. (Öğrenci 171)

Kaplan: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan kaplandır. Çünkü bu hayvan büyüktür. (Öğrenci 392)

Kokarca: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan kokarcadır. Çünkü bu hayvan kokar hem de pis. (Öğrenci 441)

Gergedan: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan gergedandır. Çünkü bu hayvan çok büyüktür. (Öğrenci 457)

Bukalemun: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan bukalemundur. Çünkü bu hayvan kızınca renk değiştiriyor. (Öğrenci 1)

Koyun: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan koyundur. Çünkü bu hayvan çok kötü kokuyor. (Öğrenci 23)

Tavuk: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan tavuktur. Çünkü bu hayvan çok tüylüdür. (Öğrenci 374)

Karınca: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan karıncadır. Çünkü bu hayvanı görünce beni bir kaşıntı tutuyor. (Öğrenci 465)

Kartal: Bence hiç hoşlanmadığım hayvan kartaldır. Çünkü bu hayvan yırtıcı ve sesinden dolaydır. (Öğrenci 455)
şeklindedir.

4.2. Öğrencilerin Öldürülmesini Gerekli Gördükleri Hayvanlarla İlgili Bulgular

Öğrencilere ‘Sizce öldürülmesi gereken hayvanlar var mıdır? Varsa aşağıya yazınız.’ denilmiştir. Öğrencilerden gelen cevaplar doğrultusunda öğrencilerin öldürülmesini gerekli gördükleri hayvanlar çoktan aza doğru; yılan (138), domuz (131), fare (68), akrep (54), sinek (48), timsah (30), ayı (26), aslan (23), örümcek (23), kene (22), böcek (20), kertenkele (18), arı (11), köpek balığı (11), inek (7), kartal (6), kaplan (6), sansar (5), atmaca (5), çita (5), koyun (5), çakal (4), kurbağa (4), hamam böceği (4), solucan (3), akbaba (3), diğer [kokarca (2), köpek (2), karınca (2), tilki (2), fil (2), bit (2), balina (2), goril (2), kırkayak (2), şahin (1), yengeç (1), zürafa (1), köstebek (1), su aygırı (1), papağan (1), tavuk (1), sümüklü böcek (1), lama (1), kedi (1), sırtlan (1), ahtapot (1), katır (1), orangutan (1), deve kuşu (1), koala (1), kirpi (1), karga (1), at (1)] şeklinde sıralanmıştır. Ayrıca 176 öğrenci bu soruya cevap vermemiş ve hayvanların öldürülmemesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu değerler Tablo-2’de verilmiştir.

Tablo-2: Öğrencilerin Öldürülmesini Gerekli Gördükleri Hayvanlar

Hayvan İsmi	Sayı
Yılan	138
Domuz	131
Fare	68
Akrep	54
Sinek	48
Timsah	30
Ayı	26

Aslan	23
Örümcek	23
Kene	22
Böcek	20
Kertenkele	18
Arı	11
Köpek Balığı	11
İnek	7
Kartal	6
Kaplan	6
Sansar	5
Atmaca	5
Çita	5
Koyun	5
Çakal	4
Kurbağa	4
Hamam Böceği	4
Solucan	3
Akbaba	3
Diğer: Kokarca (2), köpek (2), karınca (2), tilki (2), fil (2), bit (2), balina (2), goril (2), kırkayak (2), şahin (1), yengeç (1), zürafa (1), köstebek (1), su aygırı (1), papağan (1), tavuk (1), sümüklü böcek (1), lama (1), kedi (1), sırtlan (1), ahtapot (1), katır (1), orangutan (1), deve kuşu (1), koala (1), kirpi (1), karga (1), at (1)	2-1

Öğrencilerden gelen sonuçlar doğrultusunda Şekil-2 elde edilmiştir. Şekil-2 de öğrencilerin öldürülmesini düşündükleri hayvanlar sayı karşılıklarıyla verilmiştir. Şekilde 1 ve 2 öğrenci tarafından yazılan hayvanlar yer almamaktadır. Bu hayvanların isimlerine metin içerisinde ve tablo-2’de yer verilmiştir.

Şekil-2 incelendiğinde ilk sırada öldürülmesi düşünülen hayvanın yılan olduğu görülmektedir. Bunun nedeni yılanın saldırgan, sinsisi, öldürücü, tehlikeli, pis, zararlı, ürkütücü, iğrenç ve sosyal çevrelerinde olumsuz olaylarla birlikte anılması olabilir. İkinci sırayı domuz almaktadır. Domuzun yazılmasının sebebi domuzu pis, kötü, iğrenç bulmaları ve inançlarına göre haram olması olabilir. Üçüncü sırada fere vardır. Fareyi öldürülmesi gereken hayvanlara yazmalarının nedeni fareyi iğrenç, tiksindirici, kemirgen, pis, zarar verici bulmaları ve zaman zaman evlere girdiği, çeşitli zararlar verdiği için olabilir. Ayrıca öğrencilerin 176 tanesi bu soruyu boş bırakmış ve hayvanlar öldürülmemeli demiştir. Bunun nedeni doğal çevreden haberlerinin olması, her canlının doğal dengeye katkısının olduğunu bilmeleri, dini inançları, her canlının yaşamaya hakkı olduğunu düşünmeleri olabilir. Öğrencilerin isimlerini verdikleri hayvanların neden öldürülmesi gerektiğini belirten ifadeler dini inançları, zehirli, iğrenç, diğer canlılara zarar verdiği için, tehlikeli, fiziksel özellikleri, eti besin olarak yenildiğinden olmak üzere 7 gruba ayrılarak aşağıda verilmiştir.

4.2.a. Öğrencilerin dini inançlarından dolayı belirttiği ifadeler;

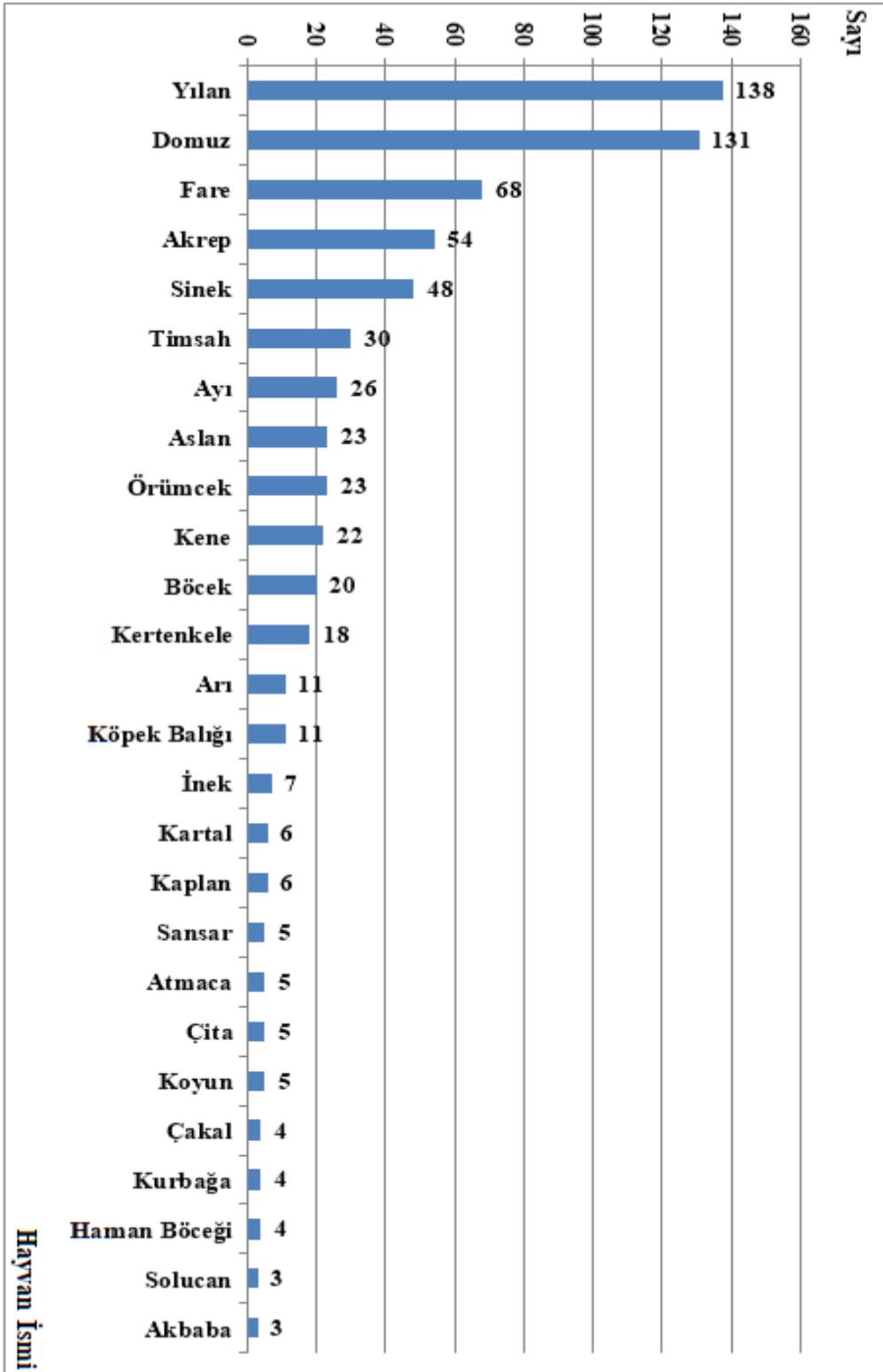
Domuz: Bence öldürülmesi gereken hayvan domuzdur. Çünkü bu hayvan iğrenç bir hayvandır ve dinimiz tarafından yasaklanmıştır. (Öğrenci 40)

4.2.b. Öğrencilerin zehirli olduğu için öldürülmesi gerektiğini belirttikleri ifadeler;

Yılan: Bence öldürülmesi gereken hayvan yılandır. Çünkü bu hayvan insanları sokuyor ve zehir salıyor. (Öğrenci 3)

Arı: Bence öldürülmesi gereken hayvan arıdır. Çünkü bu hayvan insanları sokabilir. (Öğrenci 107)

Şekil-2: Öğrencilerin Öldürülmesini Gerekli Gördükleri Hayvanlar

Akrep: Bence öldürülmesi gereken hayvan akreptir. Çünkü bu hayvan zehirlidir. (Öğrenci 2)

Böcek: Bence öldürülmesi gereken hayvan böcektir. Çünkü bu hayvan zehirli öldürücüdür. (Öğrenci 4)

Kurbağa: Bence öldürülmesi gereken hayvan kurbağadır. Çünkü bu hayvanın bir çeşidi dünyada en tesirli zehir akıtan canlısı, bu yüzden sadece o çeşidi öldürülmelidir.(Öğrenci 10)

4.2.c. Öğrencilerin iğrenç olduğu için öldürülmesi gerektiğini belirttikleri ifadeler;

Örümcek: Bence öldürülmesi gereken hayvan örümcektir. Çünkü bu hayvan iğrençtir. (Öğrenci 9)

Hamam böceği: Bence öldürülmesi gereken hayvan hamam böceğidir. Çünkü bu hayvan iğrençtir. (Öğrenci 9)

Kurbağa: Bence öldürülmesi gereken hayvan kurbağadır. Çünkü bu hayvan iğrenç gözüküyor. (Öğrenci 40)

4.2.d. Öğrencilerin diğer canlılara zarar verdiği için öldürülmesi gerektiğini belirttikleri ifadeler;

Timsah: Bence öldürülmesi gereken hayvan timsahtır. Çünkü bu hayvan yırtıcı hayvandır. (Öğrenci 1)

Ayı: Bence öldürülmesi gereken hayvan ayıdır. Çünkü bu hayvan çevreye zarar verir. (Öğrenci 1)

Kene: Bence öldürülmesi gereken hayvan kenedir. Çünkü bu hayvan insanlara zarar verir. (Öğrenci 8)

Kartal: Bence öldürülmesi gereken hayvan kartaldır. Çünkü bu hayvan zarar vericidir. (Öğrenci 124)

Kaplan: Bence öldürülmesi gereken hayvan kaplandır. Çünkü bu hayvan TV kanallarında gördüğüme göre insanları öldürmektedir. (Öğrenci 438)

Sansar: Bence öldürülmesi gereken hayvan sansardır. Çünkü bu hayvan kedi ve köpekleri öldürüyor. (Öğrenci 519)

Sinek: Bence öldürülmesi gereken hayvan sinektir. Çünkü bu hayvan yazları üstüme konar ve kaşıntı yapar.(Öğrenci 10)

Atmaca: Bence öldürülmesi gereken hayvan atmacadır. Çünkü bu hayvan güvercinleri yakalıyor. (Öğrenci 120)

Akbaba: Bence öldürülmesi gereken hayvan akbabadır. Çünkü bu hayvan öldürücüdür. (Öğrenci 187)

Fare: Bence öldürülmesi gereken hayvan faredir. Çünkü bu hayvan yılışık ve insanların evine giriyor ve tedirgin ediyor. (Öğrenci 20)

4.2.e. Öğrencilerin tehlikeli olduğu için öldürülmesi gerektiğini belirttikleri ifadeler;

Öğrencilerin korkunç olarak ifade ettikleri hayvanlara da bu grupta yer verilmiştir.

Aslan: Bence öldürülmesi gereken hayvan aslandır. Çünkü bu hayvan çok ürkütücü bir hayvandır. (Öğrenci 30)

Örümcek: Bence öldürülmesi gereken hayvan örümcektir. Çünkü bu hayvandan korkuyorum. (Öğrenci 62)

Köpek balığı: Bence öldürülmesi gereken hayvan köpek balığıdır. Çünkü bu hayvan tehlikelidir. (Öğrenci 25)

4.2.f. Öğrencilerin fiziksel özelliğinden dolayı öldürülmesi gerektiğini belirttikleri ifadeler;

Kertenkele: Bence öldürülmesi gereken hayvan kertenkeledir. Çünkü bu hayvan sürünüyor ve görünüşü açısından da. (Öğrenci 20)

Solucan: Bence öldürülmesi gereken hayvan solucandır. Çünkü bu hayvan mide bulandırıcıdır. (Öğrenci 115)

4.2.g. Öğrencilerin eti besin olarak yenilebilir bir hayvan olduğu için öldürülmesi gerektiğini belirttikleri ifadeler;

İnek: Bence öldürülmesi gereken hayvan inektir. Çünkü bu hayvanın tadı çok güzeldir. (Öğrenci 62)

Koyun: Bence öldürülmesi gereken hayvan koyundur. Çünkü bu hayvanın tadı güzeldir. (Öğrenci 330)

şeklindedir.

4.3. Öğrencilerin Çok Hoşlandıkları Hayvanlarla İlgili Bulgular

Öğrencilere ‘ Çok hoşlandığınız hayvanlar var mıdır? Varsa aşağıya yazınız.’ denilmiştir. Öğrencilerden gelen cevaplar doğrultusunda hoşlandıkları hayvanlar çoktan aza doğru; Muhabbet kuşu (345), kedi (292), tavşan (185), balık (117), panda (65), köpek (45), tavuk (45), aslan (38), papağan (37), at (34), koyun (34), kartal (31), inek (25), güvercin (23), kelebek (22), sincap (17), çita (16), kaplan (16), maymun (14), kanarya (14), ayı (12), arı (12), yunus (11), kaplumbağa (10), bukalemun (8), ceylan (5), zürafa (5), fare (5), serçe (5), kertenkele (4), tilki (4), penguen (4), eşek (3), akrep (3), tavus kuşu (3), baykuş (3), bülbül (3), ördek (3), diğer [köpek balığı (2), koala (2), şahin (2), örümcek (2), fok (2), yılan (2), geyik (1), solucan (1), deve (1), kurbağa (1), çekirge (1), uğur böceği (1), köstebek (1), kanguru (1), deniz kaplumbağası (1), timsah (1), deve kuşu (1), kaz (1), leylek (1), bildircin (1), filamingo (1), kumru (1), orangutan (1), karınca (1), zebra (1)] şeklinde sıralanmıştır. Bu değerler Tablo-3’te verilmiştir.

Tablo-3: Öğrencilerin Çok Hoşlandıkları Hayvanlar

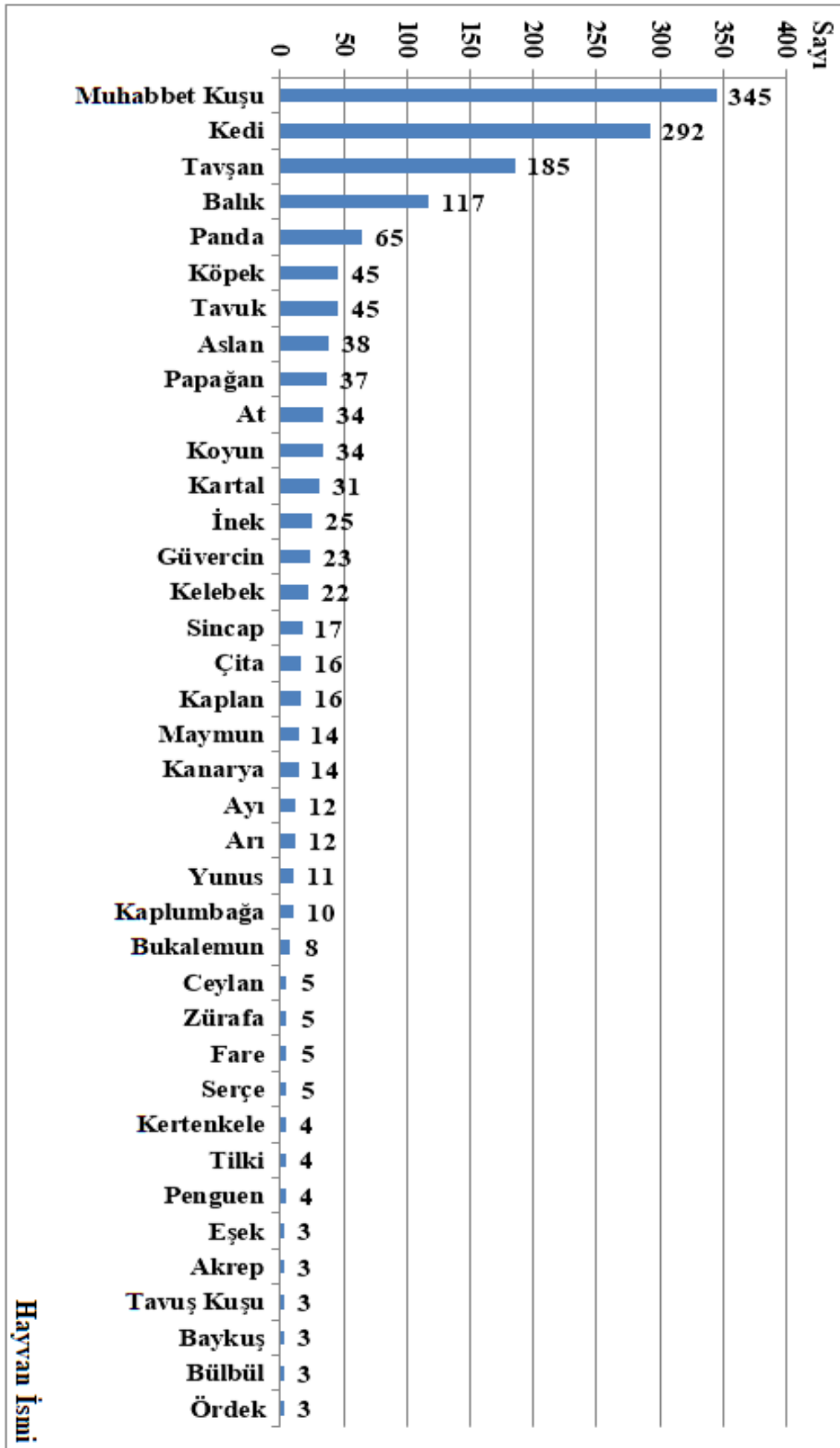
Hayvan İsmi	Sayı
Muhabbet Kuşu	345
Kedi	292
Tavşan	185
Balık	117
Panda	65

Köpek	45
Tavuk	45
Aslan	38
Papağan	37
At	34
Koyun	34
Kartal	31
İnek	25
Güvercin	23
Kelebek	22
Sincap	17
Çita	16
Kaplan	16
Maymun	14
Kanarya	14
Ayı	12
Arı	12
Yunus	11
Kaplumbağa	10
Bukalemun	8
Ceylan	5
Zürafa	5
Fare	5
Serçe	5
Kertenkele	4
Tilki	4
Penguen	4
Eşek	3

Akrep	3
Tavus Kuşu	3
Baykuş	3
Bülbül	3
Ördek	3
Diğer: Köpek balığı (2), koala (2), şahin (2), örümcek (2), fok (2), yılan (2), geyik (1), solucan (1), deve (1), kurbağa (1), çekirge (1), uğur böceği (1), köstebek (1), kanguru (1), deniz kaplumbağası (1), timsah (1), deve kuşu (1), kaz (1), leylek (1), bildircin (1), filamingo (1), kumru (1), orangutan (1), karınca (1), zebra (1)	2-1

Öğrencilerden gelen sonuçlar doğrultusunda Şekil-3 elde edilmiştir. Şekil-3'te öğrencilerin çok hoşlandıkları hayvanlar sayı karşılıklarıyla birlikte verilmiştir. Şekilde 1 ve 2 öğrenci tarafından yazılan hayvanlar yer almamaktadır. Bu hayvanların isimlerine metin içerisinde ve tablo-3'te yer verilmiştir.

Şekil-3 incelendiğinde öğrencilerin en çok hoşlandığı hayvanın muhabbet kuşu olduğu görülmektedir. Bunun nedeni öğrencilerin muhabbet kuşunu sevimli, tatlı, zararsız, küçük, uysal, eğlendirici, güzel, evcil, çekici, konuşabilen ve taklit edici bulmaları olabilir. Ayrıca muhabbet kuşlarıyla yaşamlarının çoğu yerinde karşılaşabilmeleri olabilir. İkinci sırada kedi vardır. Kedinin ikinci sırada olmasının nedeni kediyi sadık, uysal, tatlı, cana yakın, zararsız, sakın, sevimli, akıllı, sempatik, evcil bulmaları olabilir. Ayrıca öğrencilerin hemen hemen her yerde kediye rastlamaları olabilir. Şekil-3 incelendiğinde üçüncü sırada ise tavşan yer almaktadır. Bunun nedeni öğrencilerin tavşanı sevimli, masum, tatlı, yumuşak, tüylü, şirin, cana yakın, güzel, zararsız ve sakın bulmaları olabilir.

Öğrencilerin isimlerini verdikleri hayvanlardan neden çok hoşlandıklarını belirttikleri ifadeler fiziksel özellikleri, sevimli, hızlı, sevdiğin için, eti besin olarak yenildiği, çeşitli duygulara sebep olduğu için olmak üzere 6 gruba ayrılarak aşağıda verilmiştir.

4.3.a. Öğrencilerin fiziksel özelliğinden dolayı çok hoşlandıklarını belirttikleri ifadeler;

Aslan: Bence hoşlandığım hayvan aslandır. Çünkü bu hayvanın kükremeleri ve yeleleri çok güzeldir. (Öğrenci 13)

Papağan: Bence hoşlandığım hayvan papağandır. Çünkü bu hayvanın çok güzel tüyleri var. (Öğrenci 471)

Ayı: Bence hoşlandığım hayvan ayıdır. Çünkü bu hayvan yumuş yumuş, kafanı karnına koysan kafan içine çöker. (Öğrenci 53)

Kaplumbağa: Bence hoşlandığım hayvan kaplumbağadır. Çünkü bu hayvanın dış kabuğunun görüntüsü hoşuma gidiyor. (Öğrenci 398)

Bukalemun: Bence hoşlandığım hayvan bukalemundur. Çünkü bu hayvan nereye gitse o renk oluyor. (Öğrenci 12)

Penguen: Bence hoşlandığım hayvan penguendir. Çünkü bu hayvan paytak paytak gider. (Öğrenci 515)

Tavus kuşu: Bence hoşlandığım hayvan tavus kuşudur. Çünkü bu hayvanın tüyleri çok güzeldir. (Öğrenci 16)

Bülbül: Bence hoşlandığım hayvan bülbüldür. Çünkü bu hayvan sesiyle beni büyülüyor. (Öğrenci 254)

Kelebek: Bence hoşlandığım hayvan kelebektir. Çünkü bu hayvan asaletin temeli gibi uçuşu ve kanatları çok çekicidir. (Öğrenci 22)

Zürafa: Bence hoşlandığım hayvan zürafadır. Çünkü bu hayvanın boyu uzundur. (Öğrenci 412)

Arı: Bence hoşlandığım hayvan arıdır. Çünkü bu hayvan çalışkan hayvanlar. (Öğrenci 429)

4.3.b. Öğrencilerin sevimli olduğundan dolayı çok hoşlandıklarını belirttikleri ifadeler;

Öğrencilerin tatlı ve şirin olduğunu belirttikleri hayvanlara da bu grupta yer verilmiştir.

Köpek: Bence hoşlandığım hayvan köpektir. Çünkü bu hayvan tatlıdır. (Öğrenci 4)

Kedi: Bence hoşlandığım hayvan kedidir. Çünkü bu hayvan çok tatlı, dost canlısıdır. (Öğrenci 3)

Muhabbet kuşu: Bence hoşlandığım hayvan muhabbet kuşudur. Çünkü bu hayvan iyi bir arkadaş, dost canlısı, konuşan tatlı bir canlıdır. (Öğrenci 116)

Koyun: Bence hoşlandığım hayvan koyundur. Çünkü bu hayvan çok tatlı, sesi güzelliği her şeyi çok güzeldir. (Öğrenci 22)

Kertenkele: Bence hoşlandığım hayvan kertenkeledir. Çünkü bu hayvan evcil hayvan olarak evde çok kolay tutulabilir ve tatlı bir hayvan. (Öğrenci 414)

Tavşan: Bence hoşlandığım hayvan tavşandır. Çünkü bu hayvanın sevimliliği var. (Öğrenci 2)

Panda: Bence hoşlandığım hayvan pandadır. Çünkü bu hayvan çok sevimlidir. (Öğrenci 6)

Güvercin: Bence hoşlandığım hayvan güvercindir. Çünkü bu hayvan çok sevimli oluyor. (Öğrenci 324)

Sincap: Bence hoşlandığım hayvan sincaptır. Çünkü bu hayvan sevimlidir. (Öğrenci7)

Yunus: Bence hoşlandığım hayvan yunustur. Çünkü bu hayvan sevimli, akıllı, eğitilebilir. (Öğrenci 47)

Eşek: Bence hoşlandığım hayvan eşektir. Çünkü bu hayvan sevimlidir. (Öğrenci 7)

Ördek: Bence hoşlandığım hayvan ördektir. Çünkü bu hayvan çok sevimlidir. (Öğrenci 480)

Fare: Bence hoşlandığım hayvan faredir. Çünkü bu hayvan çok şirin. (Öğrenci 9)

Serçe: Bence hoşlandığım hayvan serçedir. Çünkü bu hayvan şirindir. (Öğrenci 455)

4.3.c. Öğrencilerin hızlı olduğundan dolayı çok hoşlandıklarını belirttikleri ifadeler;

At: Bence hoşlandığım hayvan attır. Çünkü bu hayvan çok hızlı koşuyor ve ulaşım sağlıyor. (Öğrenci 13)

Çita: Bence hoşlandığım hayvan çitadır. Çünkü kendimi çita gibi hızlı görürüm. (Öğrenci 507)

Ceylan: Bence hoşlandığım hayvan ceylandır. Çünkü bu hayvan hızlı koşuyor. (Öğrenci 435)

4.3.d. Öğrencilerin sevdiğinden dolayı çok hoşlandıklarını belirttikleri ifadeler;

Kartal: Bence hoşlandığım hayvan kartaldır. Çünkü bu hayvan ürkütücüdür ama yine de seviyorum. (Öğrenci 492)

At: Bence hoşlandığım hayvan attır. Çünkü bu hayvan en çok sevdiğim bir hayvandır ve bana huzur veriyor. (Öğrenci 30)

4.3.e. Öğrencilerin eti besin olarak yenildiğinden dolayı çok hoşlandıklarını belirttikleri ifadeler;

İnek: Bence hoşlandığım hayvan inehtir. Çünkü bu hayvan bizim süt besinimizin kaynağı. (Öğrenci 22)

Tavuk: Bence hoşlandığım hayvan tavuktur. Çünkü bu hayvanın hem etinden hem yumurtasından faydalanılır. (Öğrenci 522)

4.3.f. Öğrencilerde çeşitli duygulara sebep olduğundan dolayı çok hoşlandıklarını belirttikleri ifadeler;

Balık: Bence hoşlandığım hayvan balıktır. Çünkü bu hayvan huzur veriyor. (Öğrenci 117)

Kanarya: Bence hoşlandığım hayvan kanaryadır. Çünkü bu hayvan bana çok uygun. (Öğrenci 497)

4.4. Öğrencilerin Koruma Altına Alınmasını Gerekli Gördükleri Hayvanlarla İlgili Bulgular

Öğrencilere ‘Sizce koruma altına alınması gereken hayvan var mıdır? Varsa aşağıya yazınız. ‘ denilmiştir. Öğrencilerden gelen cevaplar doğrultusunda koruma altına alınması gerektiği düşünülen hayvanlar çoktan aza doğru; panda (185), köpek (135), kedi (116), kuş (100), fok (80), kutup ayısı (71), aslan (51), tavşan (36), balık (31), balina (25), penguen (24), kaplan (22), fil (21), at (21), deniz kaplumbağası (20), geyik (19), leopar (17), yılan (17), timsah (15), kelaynak (10), maymun (10), gergedan (10), arı (9), bukalemun (9), çita (9), ceylan (8), yunus (7), tavuk (7), karınca (7), inek (6), zürafa (6), eşek (5), tilki (5), kartal (4), puma (4), koyun (4), koala (4), domuz (3), deve (3), diğer [köpek balığı (2), şahin (2), akrep (2), kelebek (2), fare (2), zebra (2), tavus kuşu (2), keklik (2), baykuş (1), kanarya (1), denizaslanı (1), sincap (1), sinek (1), leylek (1), lama (1), böcek (1), köstebek (1), kertenkele (1), örümcek (1), su aygırı (1), kurbağa (1)] şeklinde sıralanmıştır. Ayrıca 15 öğrenci tüm hayvanların koruma altına alınması gerektiğini belirtmiştir. Bu değerler Tablo-4’te verilmiştir.

Tablo-4: Öğrencilerin Koruma Altına Alınmasını Gerekli Gördükleri Hayvanlar

Hayvan İsmi	Sayı
Panda	185
Köpek	135
Kedi	116
Kuş	100
Fok	80
Kutup Ayısı	71
Aslan	51
Tavşan	36
Balık	31
Balina	25
Penguen	24

Kaplan	22
Fil	21
At	21
Deniz Kaplumbağası	20
Geyik	19
Leopar	17
Yılan	17
Timsah	15
Kelaynak	10
Maymun	10
Gergedan	10
Arı	9
Bukalemun	9
Çita	9
Ceylan	8
Yunus	7
Tavuk	7
Karınca	7
İnek	6
Zürafa	6
Eşek	5
Tilki	5
Kartal	4
Puma	4
Koyun	4
Koala	4
Domuz	3
Deve	3

Diğer: Köpek balığı (2), şahin (2), akrep (2), kelebek (2), fare (2), zebra (2), tavus kuşu (2), keklik (2), baykuş (1), kanarya (1), denizaslanı (1), sincap (1), sinek (1), leylek (1), lama (1), böcek (1), köstebek (1), kertenkele (1), örümcek (1), su aygırı (1), kurbağa (1)	2-1
--	-----

Öğrencilerden gelen sonuçlar doğrultusunda şekil-4 elde edilmiştir. Şekil-4'te öğrencilerin koruma altına alınmasını düşündükleri hayvanlar sayı karşılıklarıyla birlikte verilmiştir. Şekilde 1 ve 2 öğrenci tarafından yazılan hayvanlar yer almamaktadır. Bu hayvanların isimleri metin içerisinde ve tablo-4'te verilmiştir.

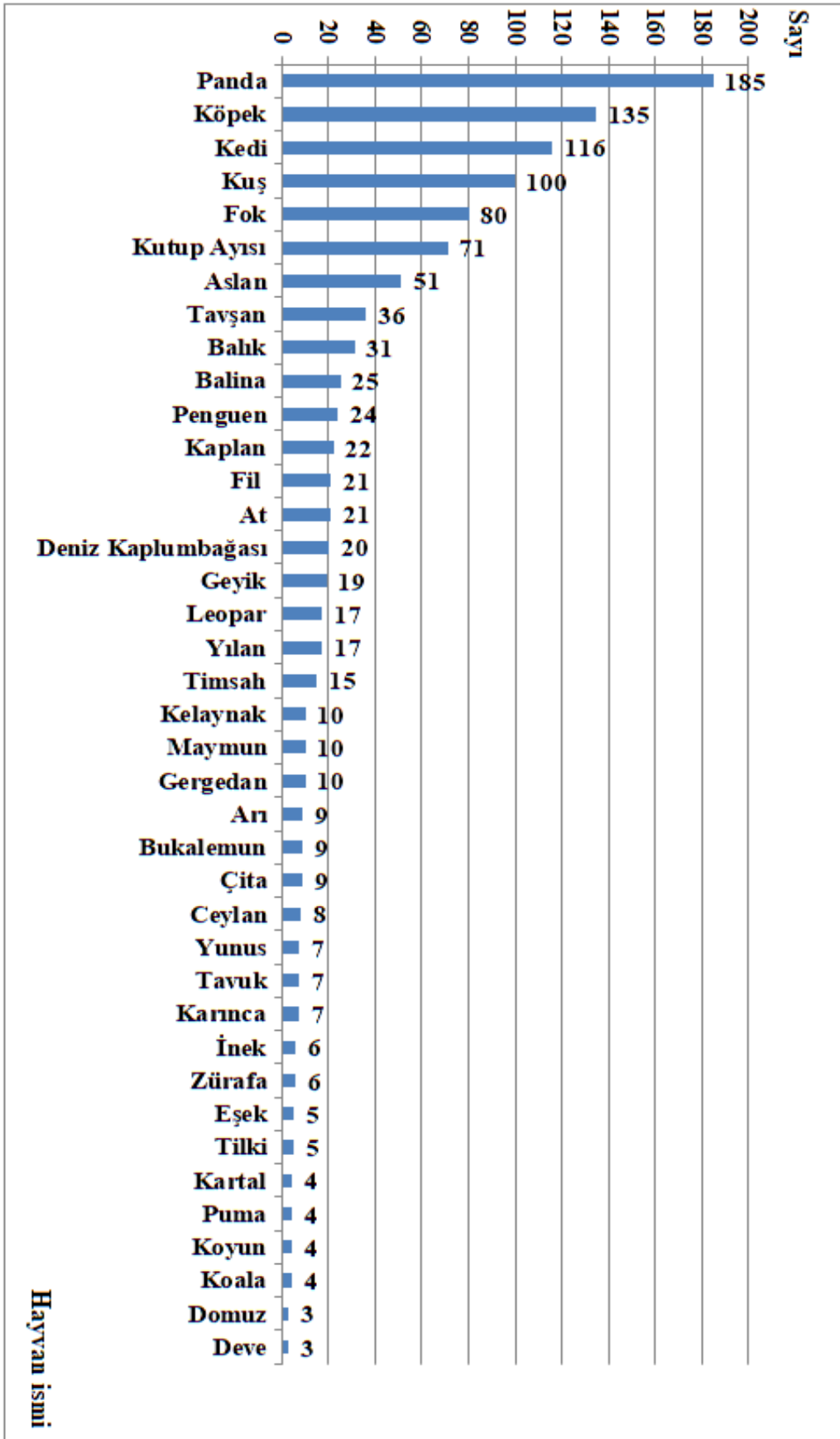
Şekil-4 incelendiğinde öğrencilerden gelen cevaplar doğrultusunda en çok koruma altına alınması gereken hayvanın panda olduğu görülmektedir. Bunun nedeni öğrencilerin pandayı sempatik, komik, masum, sevimli, tatlı bulmaları ve neslinin tükenmekte olduğunu düşünmeleri olabilir. İkinci sırada köpek yer almaktadır. Bunun nedeni öğrencilerin köpeği zararlı, zararsız, dost canlısı, tatlı bulmaları olabilir. Ayrıca öğrencilerin köpeğe sokakta sıkça rastlamaları onlara zarar verildiğini görmeleri olabilir. Üçüncü sırada kedi yer almaktadır. Bunun nedeni öğrenciler kediyi tatlı, zararsız, dost canlısı bulmaları ve sokakta aç olduklarını görmeleri, onlara eziyet edildiğine şahit olmaları olabilir. Kedi aynı zamanda öğrenciler tarafından ikinci çok hoşlanılan hayvan olarak ifade edilmiştir.

Öğrencilerin isimlerini verdikleri hayvanların neden koruma altına alınması gerektiğini belirttikleri ifadeler nesli tükendiğinden, diğer canlılar tarafından zarar gördüğünden, faydalı olduğunu düşündüklerinden ve diğer canlılara zarar verdiğinden olma üzere 4 gruba ayrılarak aşağıda verilmiştir.

4.4.a. Öğrencilerin nesli tükendiğini düşündüklerinden dolayı koruma altına alınması gerektiğini belirttikleri ifadeler;

Fok: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi foktur. Çünkü bu hayvanın soyu tükenmemeli. (Öğrenci 7)

Kutup ayısı: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi kutup ayısıdır. Çünkü bu hayvanın nesli tükenmeye başladı. (Öğrenci 10)

Balina: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi balınadır. Çünkü bu hayvanın soyu tükenmemeli. (Öğrenci 7)

Deniz kaplumbağası: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi deniz kaplumbağasıdır. Çünkü bu hayvanın nesli tehlikededir. (Öğrenci 45)

Geyik: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi geyiktir. Çünkü bu hayvanı avcılar vurduğu için nesli tehlikede. (Öğrenci 70)

Koala: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi koaladır. Çünkü bu hayvanın nesli tükenmek üzeredir. (Öğrenci 451)

Zürafa: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi zürafadır. Çünkü bu hayvanın soyu tükenmemeli. (Öğrenci 7)

4.4.b. Öğrencilerin diğer canlılar tarafından zarar gördüğünden dolayı koruma altına alınması gerektiğini belirttikleri ifadeler;

Köpek: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi köpektir. Çünkü bu hayvanı insanlar bir yerlere bırakıyor, dışarıdaki köpeklerin korumaya alınması gerek. (Öğrenci 11)

Kedi: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi kedidir. Çünkü bu hayvana çok zarar veriliyor, öldürülüyor. (Öğrenci 11)

Kuş: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi kuştur. Çünkü bu hayvanın özgürlüğü insanlar tarafından kısıtlanmaktadır. (Öğrenci 41)

Aslan: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi aslandır. Çünkü bu hayvan insanlar tarafından vurulabiliyor o yüzden korunmalıdır. (Öğrenci 3)

Tavşan: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi tavşandır. Çünkü bu hayvan ormanda yaşıyor ve yırtıcı hayvanlardan korunması gerek. (Öğrenci 9)

Balık: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi balıktır. Çünkü bu hayvanlar denize atılan atıklar yüzünden ölüyorlar. (Öğrenci 9)

Kaplan: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi kaplandır. Çünkü bu hayvan insanların kürk kurbanıdır. (Öğrenci 41)

Fil: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi fildir. Çünkü bu hayvana bana göre çok vahşice davranılıyor. (Öğrenci 15)

At: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi attır. Çünkü bu hayvan yarışlar için kullanılıyor ve yazık oluyor. (Öğrenci 13)

Balık: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi balıktır. Çünkü bu hayvanın tutulmasına karşıyım. (Öğrenci 9)

Leopar: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi leopardır. Çünkü bu hayvan kürk yapılıyor, bu da zararlı olduğu için korunmalıdır. (Öğrenci 17)

Yılan: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi yılanıdır. Çünkü bu hayvan her görüldüğü yerde öldürülüyor. (Öğrenci 13)

Karınca: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi karıncadır. Çünkü bu hayvan çok ölüyor zarar görüyorlar. (Öğrenci 35)

Ceylan: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi ceylandır. Çünkü bu hayvanı doğada aslanlar sürekli öldürüyorlar. (Öğrenci 15)

Tavuk: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi tavuktur. Çünkü bu hayvan yeniyor. (Öğrenci 33)

Eşek: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi eşektir. Çünkü bu hayvana eşya taşıtırıp, öldürüyorlar. (Öğrenci 30)

Tilki: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi tilkidir. Çünkü bu hayvanın derisinden kürk yapılıyor. (Öğrenci 519)

4.4.c. Öğrencilerin faydalı olduğunu düşündüklerinden dolayı koruma altına alınması gerektiğini belirttikleri ifadeler;

Arı: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi arıdır. Çünkü bu hayvanın insanlara hizmeti çok büyük, çünkü balını yiyoruz. (Öğrenci 42)

İnek: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi inektir. Çünkü bu hayvan yararlıdır. (Öğrenci 443)

Koyun: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi koyundur. Çünkü bu hayvan bizim beslenme ihtiyacımızı karşılıyor. (Öğrenci 495)

4.4.d. Öğrencilerin diğer canlılara zarar verdiğiinden dolayı koruma altına alınması gerektiğini belirttikleri ifadeler;

Timsah: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi timsahdır. Çünkü bu hayvan bazı hayvanları yemektir. (Öğrenci 31)

Maymun: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi maymundur. Çünkü bu hayvanın bazıları tehlikeli de oluyor tehlikesiz de oluyor. (Öğrenci 24)

Gergedan: Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi gergedandır. Çünkü bu hayvan zararlı bir canlıdır. (Öğrenci 1)

şeklindedir.

5. TARTIŞMA

Bu çalışmada 2015-2016 eğitim öğretim yılı Konya İli 8. sınıf öğrencilerinin hoşlanıp hoşlanmadıkları hayvanları tespit etmek amaçlanmıştır. Ayrıca öldürülmesini düşündükleri veya korunması gereken hayvanlar olup olmadığı hakkındaki düşünceleri de ortaya konulmuştur. Araştırmanın bu bölümünde belirtilen amaçlar doğrultusunda elde edilen bulgular ilgili diğer araştırma sonuçları ile birlikte ele alınarak karşılaştırılmıştır.

Bu çalışmada en hoşlanılmayan hayvan yılan olarak bulunmuştur. 284 öğrenci yılanı soğukkanlı, ürkütücü, itici, tehlikeli, sinsi, zehirli, pis, korkunç, tiksiniç, sevimsiz, iğrenç, zararlı bulduklarını ve bundan dolayı hoşlanmadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda öldürülmesi gereken hayvanların başında da yılan gelmektedir. 138 öğrenci yılanı saldırgan, zehirli, sinsi, diğer canlılara zarar veren, tehlikeli, pis, korkutucu, iğrenç bulduklarından dolayı öldürülmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ballouard ve diğerleri (2012), öğrencilerin genellikle hoşlanmadıkları en sevimsiz hayvan olarak nitelendirmişler ve yılanlar hakkındaki düşüncelerinin onlarla etkileşime geçince değişip değişmeyeceğini araştırmak amacıyla düzenlediği alan gezisinde, etkileşimle öğrencilerin yılanlara karşı tutumlarının değiştiğini hatta yılanların sevimli olduğunu söyleyen öğrencilerin bile olduğunu ifade etmişlerdir. Bu çalışmada da en hoşlanılmayan hayvan olarak yılan bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin çoğu yılanın öldürülmesini istemektedir. Bazı öğrenciler yilandan hoşlandığını belirtmiştir. Bence hoşlandığım hayvan yilandır. Çünkü bu hayvan uzun ve sessizdir (Öğrenci 13). Elde edilen bulgular Ballouard ve arkadaşlarının (2012) bulgularını destekler niteliktedir.

Bu çalışmada yılan hoşlanılmayan hayvanların başında gelmektedir ve öğrenciler yılan hakkında sinsi, korkutucu, ürkütücü, zehirli, iğrenç gibi olumsuz ifadeler kullanmışlardır. Oluk (2009), ilköğretim 7. Sınıf öğrencilerinde yılanlarla ilgili alternatif kavram ve mitlerini araştırmak amacıyla yaptığı çalışmada öğrencilerin yılanlarla ilgili bilgilerinin yetersiz olduğu, yılanlarla ilgili çok sayıda alternatif kavrama sahip oldukları, yaygın inanışların öğrenciler arasında da sıklıkla gözlendiği ve alternatif kavramların oluşmasında yaygın inanışların etkili olduğunu belirtmiştir. Bu çalışma, Oluk'un (2009) çalışmasını destekler niteliktedir.

Bu çalışmada öğrencilerin verdiği cevaplara göre hiç hoşlanılmayan hayvanların sıralaması yılan, fare, domuz, sinek ve diğer hayvanlar şeklinde sıralanmıştır. Fancovicova ve arkadaşları (2013), hayvanlara karşı tutumların kişisel tecrübeleri etkileyip etkilemediğini araştırmak amacıyla yaptığı çalışmada öğrencilerin en sevmediği hayvanları fare, solucan, balık, tavuk ve diğer hayvanlar şeklinde sıralanmıştır. Bu çalışmada öğrenciler fareyi sevimsiz, kıllı, tüylü, kemirgen, tiksindirici, küçük, korkutucu, pis, kötü, kemirgen, iğrenç, mide bulandırıcı bulmalarından dolayı hoşlanmadıklarını ifade etmişlerdir. Bence hiç hoşlanmadığım hayvan faredir. Çünkü bu hayvanı sevmiyorum, korkarım ve zehirlidir (Öğrenci 45). Domuz ise öğrencilere pis, saldırgan, zararlı, kötü kokan, korkutucu, dini inançlarınca sakıncalı, zarar verici, iğrenç, tiksindirici, vahşi, işe yaramaz, rahatsız edici gelmektedir ve hoşlanmamaktadırlar ve öldürülmesini isteyen öğrenci sayısı da fazladır. Solucan ve tavuktan hoşlanmayan öğrenciler vardır. Fakat bu hayvanlardan hoşlanan öğrencilerin sayısı daha fazladır. Balık ise hoşlanılan hayvanlar arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Elde edilen bulgular Fancovicova ve arkadaşlarının (2013) çalışmasıyla bire bir paralellik göstermemektedir.

Bu çalışmada örümcek hoşlanılmayan hayvanlar arasında ilk sıralarda yer almaktadır ve örümcekte korktuğu için hoşlanmadığını belirten öğrenciler vardır. Bence hiç hoşlanmadığım hayvan örümcektir. Çünkü bu hayvanı sevmiyorum ve korkarım (Öğrenci 62). Bence hiç hoşlanmadığım hayvan örümcektir. Çünkü bu hayvan her yere ağ yapar (Öğrenci 120). Prokop ve arkadaşları (2009), lise öğrencilerinin örümceklere karşı tutumlarını araştırmak amacıyla yaptığı çalışmada, örümcekler en az popüler olan hayvanlar arasında düşünülmektedir ve çalışma sonucunda öğrencilerin örümceklerden korktuğunu belirtmiştir. Bu bulgular Prokop ve arkadaşlarının (2009) çalışmasını destekler niteliktedir.

Bu çalışmada öğrenciler örümceği iğrenç, tiksindirici, ürkütücü, korkunç bulmalarından dolayı hoşlanmadıklarını belirtmişlerdir. Bence hoşlanmadığım hayvan örümcektir. Çünkü bu hayvan beni korkutur ve tiksindirir (Öğrenci 418). Bu çalışmada da bazı öğrenciler yunusu akıllı, sadık, tatlı, sevimli, dost canlısı ve eğlenceli buldukları için hoşlandıklarını belirtmişlerdir. Bence hoşlandığım hayvan yunustur. Çünkü bu hayvan tatlıdır (Öğrenci 439). Kubiato (2012), anaokulu

çocuklarının hayvanlara karşı bakış açılarını ve korkularını ortaya çıkartmak amacıyla yaptığı çalışmada yunusun en iyi hayvan, örümceğin ise en kötü hayvan olarak algılandığı sonucunu bulmuştur. Elde edilen bulgular Kubiakto'nun (2012) çalışmasını destekler niteliktedir.

Bu çalışmada kırkayağın zehirli olduğunu düşünen öğrenciler vardır. Bence hoşlanmadığım hayvan kırkayaktır. Çünkü bu hayvan zehirlidir (Öğrenci 308). Kırkayağın her türü zehirli değildir. Çardak (2009), ilköğretim öğrencilerinin tehlikeli hayvanlar hakkında kavram ve düşüncelerini incelediği araştırmada akrep, örümcek ve kırkayak gibi hayvanların omurgasız olmalarına rağmen öğrencilerde bilgi eksikliğinden kaynaklı yanlış düşüncelerinin olduğunu belirtmiştir. Bu bulgu Çardak'ın (2009) bulgularını destekler niteliktedir. Aynı araştırmada hayvanları tehlikeli yapan özelliklerin zehirli, büyük boya sahip, acımasız, vahşi ve sinsi olmaları bulunmuştur. Bu çalışmada öğrencilerin ifadeleri gruplandırılırken tehlikeli başlığının altında zarar verici, vahşi, saldırgan, korkunç, zehirli olarak belirttikleri ifadeler toplanmıştır.

Bu çalışmada örümcek sevilmeyen hayvanlar arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Öğrenciler örümceği; korkutucu, tüylü, küçük, korkutucu, zehirli, rahatsız edici, mide bulandırıcı bulmalarından dolayı hoşlanmadıklarını belirtmişlerdir. Prokop ve Tunnicliffe (2008), öğrencilerin örümcekleri tanımlarına rağmen onlar hakkındaki bilgilerinin eksik olduğunu belirtmişlerdir. Jambrina ve arkadaşları (2010), da öğretmen adaylarının örümcekler hakkında bilgi yetersizliği olduğunu belirtmişlerdir. Bu çalışmada elde edilen bulgular Prokop ve Tunnicliffe'ı (2008), Jambrina ve arkadaşlarının (2010) sonuçlarını destekler niteliktedir.

Bu çalışmada böcekler hoşlanılmayan hayvanlar arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Öğrenciler böceği iğrenç, rahatsız edici, tiksindirici, pis, küçük, korkutucu, sevilmez bulmalarından dolayı hoşlanmadıklarını belirtmişlerdir. Bence hiç hoşlanmadığım hayvan böcektir. Çünkü bu hayvan beni rahatsız ediyor ve korkuyorum (Öğrenci 402). Bence hiç hoşlanmadığım hayvan böcektir. Çünkü bu hayvan iğrençtir (Öğrenci 389). Bence hiç hoşlanmadığım hayvan böcektir. Çünkü bu hayvan çok korkunçtur (Öğrenci 397). Topsakal ve Tepekuyu (2015), öğrencilerin böceklere karşı tutumlarında cinsiyet ve sosyoekonomik statülerinin etkisini

incelemek amacıyla yaptıkları çalışmada öğrencilerin böcekleri korkunç, zararlı ve iğrenç bulmalarından dolayı sevmedikleri, genellikle böceklere karşı korku hissetlikleri, böceklerin yararlı olmadığını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu çalışmada elde edilen bulgular Topsakal ve Tepekuyu'yu (2015) destekler niteliktedir.

Bu çalışmada bazı öğrenciler sümüklü böcek ve fareden hoşlanmadıklarını belirtmişler. Hatta fare, sümüklü böcek ve bitin öldürülmesi gerektiğini belirten öğrenciler de vardır. Fare hoşlanılmayan hayvanlar arasında 2. sırada, öldürülmesi gereken hayvanlar arasında ise 3. sırada yer almaktadır. Bence hiç hoşlanmadığım hayvan faredir. Çünkü bu hayvan insanların evine girer ve tedirgin eder (Öğrenci 21). Bence hiç hoşlanmadığım hayvan faredir. Çünkü bu hayvan küçük ve tüylüdür (Öğrenci 25). Sümüklü böcek hoşlanılmayan hayvanlar arasında yer almaktadır. Bence hiç hoşlanmadığım hayvan sümüklü böcektir. Çünkü bu hayvanı sevmiyorum (Öğrenci 28). Bence öldürülmesi gereken hayvan bittir. Çünkü bu hayvan hastalık yapar (Öğrenci 289). Bence öldürülmesi gereken hayvan bittir. Çünkü bu hayvan zararlıdır (Öğrenci 130). Randler ve arkadaşları (2012), 11 ve 13 yaşındaki çocukların ahşap biti, sümüklü böcek ve fareye karşı tutumlarının etkileşimle değişip değişmediğini araştırdıkları çalışmada öğrencilerin bu hayvanlarla temas ettiklerinde daha olumlu tutuma sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Çalışmada elde edilen bulgular Randler ve arkadaşlarını (2012) destekler niteliktedir.

Bu çalışmada bazı öğrenciler ayıdan hoşlanmadığını ve öldürülmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bence hiç hoşlanmadığım hayvan ayıdır. Çünkü bu hayvan büyük ve tehlikelidir (Öğrenci 21). Bence öldürülmesi gereken hayvan ayıdır. Çünkü bu hayvan büyük ve tehlikelidir (Öğrenci 21). Bence hoşlanmadığım hayvan ayıdır. Çünkü bu hayvan çok ama çok tehlikelidir (Öğrenci 137). Bence hiç hoşlanmadığım hayvan ayıdır. Çünkü bu hayvan çok tehlikelidir (Öğrenci 149). Fancovicova ve Prokop (2010), insanların vücut algılarıyla yırtıcılara karşı korkularının ilişkisini araştırmak amacıyla öğrencilerin ayılara karşı korkularını ortaya çıkartan bir test uygulamış, çalışma sonunda erkek ve bayanların ayılardan korktuğunu ve beden algısıyla ayılara karşı korkunun ters bir orantısı olduğunu

bulmuştur. Elde edilen bulgular Fancovicova ve Prokop'un (2010) çalışmasını destekler niteliktedir.

Bu çalışmada bazı öğrenciler yarasalardan hoşlanmadıklarını belirtmişlerdir. Öğrenciler yarasadan geceleri çıktığı için, vahşi, çirkin olduğundan hoşlanmadıklarını belirttikleri ifadeler yer almaktadır. Bence hiç hoşlanmadığım hayvan yarasadır. Çünkü bu hayvan geceleri karşıma çıkar ve bununla ilgili anım var (Öğrenci 23). Bence hiç hoşlanmadığım hayvan yarasadır. Çünkü bu hayvan vahşidir (Öğrenci 272). Prokop ve arkadaşları (2009), lisans öğrencilerinin yarasalara karşı ciddi korkularının olduğunu belirtmişlerdir. Elde edilen bulgular Prokop ve arkadaşlarının (2009) çalışmasını destekler niteliktedir.

Bu çalışmada patates böceği hiç anılmamıştır. Öğrenciler patates böceği ile ilgili bir görüş bildirmemişlerdir. Bazı öğrenciler sincap, uğur böceği ve tavşandan hoşlandığını belirtmişlerdir. Bence hoşlandığım hayvan uğur böceğidir. Çünkü bu hayvan zararsız ve güzeldir (Öğrenci 443). Prokop ve Tunnicliffe (2010), öğrencilerin 6 hayvana karşı (patates böceği, uğur böceği, kurt, tavşan, fare ve sincap) tutumlarını inceledikleri araştırmada popüler olduğu düşünülen hayvanlar ve popüler olmadığı düşünülen hayvanlar arasında tutarlı sonuçlar bulunmuşlardır. Öğrenciler bilinen hayvanlar hakkında daha çok bilgiye sahipler. Elde edilen bulgular Prokop ve Tunnicliffe'in (2010) çalışmasını destekler niteliktedir.

Bu çalışmada bazı öğrencilerde bilgi eksikliği olduğu görülmüştür. Bence öldürülmesi gereken hayvan aslandır. Çünkü bu hayvan besin zincirinin en üstünde bulunur ve etoburdur (Öğrenci 22). Bence hiç hoşlanmadığım hayvan ayıdır. Çünkü bu hayvan herkesi yer (Öğrenci 141). Bence hiç hoşlanmadığım hayvan ayıdır. Çünkü bu hayvan insanları yer (Öğrenci 151). Bence hiç hoşlanmadığım hayvan faredir. Çünkü bu hayvan her şeyi yer (Öğrenci 152). Wagler ve Wagler (2013), insanların olumsuz tutumlarına katkı sağlayan faktörleri araştırmak amacıyla anasınıfından 6. sınıfa kadar ilköğretim öğretmenlerinin etçil ve otçul eklembacıklılara karşı tutumları üzerine yaptığı çalışmada etçil olarak bilinen eklembacıklılar gerçekte otçul, otçul olarak bilinen eklembacıklılar gerçekte etçil olduğu sonucuna varmışlardır. Elde edilen bulgular Wagler ve Wagler'in (2013) çalışmasını destekler niteliktedir.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Öğrencilerin yaşamlarının her anında hayvanlar vardır ve birçok hayvanın ismini bilmektedirler. Bildikleri bu hayvanlardan bazılarıyla birebir yaşantı geçirmişler, bazılarını ise yaşantı geçirmemelerine rağmen çeşitli kaynaklardan öğrenmişlerdir. Öğrencilerin hayvanlar hakkındaki duygu ve düşünceleri geçirdikleri yaşantıyla ilişkilidir. Olumlu yaşantılar sevmek, hoşlanmak, sevimli gelmesi, zararsız bulmaları gibi olumlu duygu ve düşünce oluşmasına, olumsuz yaşantılar ise korkma, tikslenme, tehlikeli bulma, zararlı bulma gibi olumsuz duygu ve düşünce oluşmasına neden olmaktadır. Öğrenciler karşılaştıkları her hayvana karşı bilgi ve tutuma sahiptirler. Bilgileri bazen eksik bazen de yanlış olabilmektedir. Bu yanlış ve eksik bilgiler çevresel eğitim programlarıyla giderilmelidir. Öğrenciler genellikle çevrelerinde karşılaştıkları hayvanları bilmekte ve onlar hakkında bir tutum geliştirmektedir. Geliştirdikleri tutumda yaşadıkları olaylar ve çevrenin etkisi büyüktür. Çevrelerinde hayvanlarla ilgili daha fazla etkinlik düzenlenmelidir. Hayvanları tanıtıcı filmler çocuklara yönelik çekilmelidir.

Elde edilen bulgulardan anlaşılacağı gibi öğrencilerin saldırgan, mide bulandırıcı, soğukkanlı, ürkütücü, itici, tehlikeli, sinsisi, zehirli, pis, korkunç, tiksineç, sevimsiz, iğrenç, zararlı bulmalarından gibi nedenlerden dolayı hoşlanmadığı hayvanlar vardır. Bu hayvanlarla ilgili öğrencilere çeşitli etkinlikler yaptırılarak, eğitim programlarında hayvanlara daha çok yer verilerek olumsuz duygu ve düşünceleri giderilebilir. Hatta öğrencilerin hoşlanmadığı bu hayvanlar yapılan etkinlikler ve verilen eğitim ile hoşlandıkları hayvanlar arasında yerlerini alabilir.

Elde edilen bulgulardan anlaşılacağı gibi kötü, iğrenç, saldırgan, sinsisi, öldürücü, tehlikeli, pis, ürkütücü, zararlı, iğrenç ve sosyal çevrelerinde olumsuz olaylarla birlikte anılması gibi nedenlerden dolayı öğrencilerin öldürülmesini istedikleri hayvanlar vardır. Öğrencilere korksalar da, tiksinseler de, sevmeseler de tehlikeli bulsalar da her canlının yaşamaya hakkı olduğu ve doğaya bir katkısı olduğu bilgisi aşılmalıdır. Bazı öğrenciler doğada her canlının yaşama hakkının olduğunu ve doğaya bir katkısı olduğu bilincinde değildirler. Öğrencilerin hepsine bu bilgiyi kavratacak etkinlikler ve eğitimler verilmelidir. Öğrenciler her canlının kendisine bir faydası olduğunu bilmelidirler.

Öğrencilerin hiç hoşlanmadığı ve öldürülmesini istedikleri ilk üç hayvan yılan, fare ve domuzdur. Eğitim programlarında bu hayvanlara yer verilerek öğrencilere bu hayvanların özelliklerini ve doğadaki görevlerini öğrenecekleri konulara yer verilmelidir. Bu hayvanları sevdirecek, olumsuz tutumlarını olumlu yönde değiştirecek etkinlikler yapılmalıdır.

Elde edilen bulgulardan anlaşılacağı gibi şirin, sadık, uysal, tatlı, cana yakın, zararsız, sakin, sevimli, akıllı, sempatik, masum, küçük, uysal, eğlendirici, güzel, evcil, çekici bulmaları gibi nedenlerden dolayı öğrencilerin çok hoşlandığı hayvanlar vardır. Bu hayvanlar genellikle öğrencilerin çevresinde bire bir olumlu yaşantı geçirdiği hayvanlardır. Hoşlandıkları hayvanlar arasında öğrenciler tarafından birebir yaşantı geçirmedikleri hayvanlara da yer verilmiştir. Kitap, dergi, gazete, televizyon gibi çeşitli kaynaklardan bu hayvanları tanımış ve olumlu duygular geliştirmişlerdir. Öğrenciler daha çok hayvanla karşılaştırılırsa hoşlandıkları hayvanların sayısı arttırılabilir.

Elde edilen bulgulardan anlaşıldığı gibi tatlı, zararsız, dost canlısı bulmaları, sokakta aç olduklarını görmeleri, onlara eziyet edildiğine şahit olmaları, zararlı, zararsız, sempatik, komik, masum, sevimli, tatlı bulmaları ve neslinin tükenmekte olduğunu bildikleri gibi nedenlerden dolayı öğrencilerin koruma altına almak istedikleri hayvanlar vardır. Öğrenciler hayvanlar konusunda hassas davranmaktadırlar. Bu hassasiyetlerini çeşitli etkinliklerle destekleyip hayvanları korumaya daha da istekli bireyler yetiştirilebilir.

Öğrencilerin en çok hoşlandığı hayvanlar muhabbet kuşu, kedi ve tavşandır. Öğrencilerin koruma altına alınmasını istedikleri hayvanlar panda, köpek ve kedidir. Anlaşılması zor konularda bu hayvanlara yer verilebilir. Bu konular öğrencilere aktarılırken hoşlandıkları hayvanlarla ilgili bir etkinlik düzenlenip anlaşılması daha kolay hale getirilebilir. Öğrenciler genellikle neslinin tükendiğini bildikleri hayvanları koruma altına almak istemişlerdir. En bilinen hayvan pandadır ve öğrencilerde en çok pandanın koruma altına alınmasını istemiştir. Öğrencilere korunmaya ihtiyacı olan hayvanlar tanıtılmalı ve bu hayvanları kapsayan etkinlikler düzenlenmelidir.

KAYNAKÇA

Aydın, Halil, Yörek, Nurettin ve Bacanak, Ahmet (2015). *Biyoloji (2.Baskı)*. Ankara: Özyurt Matbaacılık.

Ballouard, Jean M., Provost, Gregory, Barre, Daniel ve Bonnet Xavier (2012). Influence of a Field Trip on the Attitude of Schoolchildren toward Unpopular Organisms: An Experience with Snakes. *Journal of Herpetology*, 46 (3), 423–428.

Balmford, Andrew, Clegg, Lizzie, Coulson, T. ve Taylor, Jennie (2002). Why conservationists should heed Pokemon. *Science*, 295(5564), 2367.

Bell, Beverley F. (1981). When is an animal, not an animal? *Journal of Biological Education*, 15(3), 213-218.

Bogdan, Robert C. ve Biklen, Sari K. (1992). *Qualitative Research for Education: Introduction and Methods*. Boston: Allynand Bacon.

Bjerke, Tore, Kaltenborn, Bjorn P. ve Odegardstuen, Toril S. (2001). Animal-related activities and appreciation of animals among children and adolescents. *Anthrozoös*, 14(2), 86–94.

Bonnet, Xavier (2007). *Mordu de serpents*. Editions Scali, Paris.

Clark, J. Alan ve May, Robert M. (2002). Taxonomic bias in conservation research. *Science* 297(5579), 191–192.

Çardak, Osman (2009). Students' ideas about dangerous animals. *Asia-Pacific Forum on Science Learning and Teaching*, 10(2), 1-15.

Çekmez, Erdem, Yıldız, Cemalettin ve Bütüner, Suphi Ö. (2012). Fenomenografik Araştırma Yöntemi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)*, 6 (2), 77-102.

Çinici, Ali (2011). Lise öğrencilerinin hayvanların sınıflandırılması ile ilgili alternatif kavramları: Omurgalı Hayvanlar. *Türk Eğitim Dergisi*, 8(4), 171-187.

Erten, Sinan, Kıray, Ahmet S. ve Şen-Gümüş, Betül (2013). Influence of Scientific Stories on Students Ideas about Science and Scientists. *International Journal of Education in Mathematics, Science and Technology*, 1(2), 122-137.

Fancovicova, Jana, Prokop, Pavol ve Leskova, Andrea (2013). Perceived Disgust and Personal Experiences are Associated with Acceptance of Dissections in Schools. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 9(3), 311-318.

Feinsinger, Peter (1987). Professional ecologists and the education of young children. *Trends in Ecology and Evolution*, 2(2), 51–52.

Jambrina, Carmen U., Vacas, Joana M. ve Barbudo-Sanchez, Miguel (2010). Preservice teachers' conceptions about animals and particularly about spiders. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 8(2), 787-814.

Kellert, Stephen R. ve Brown, Perry J. (1985) Human dimensions information in wildlife management, policy, and planning. *Letsure science* 7(3), 269-280.

Kellert, Stephen R. (1985). Attitudes toward animals: Age-related development among children. *Journal of Environmental Education*, 16 (3), 29-39.

Kellert, Stephen R. (1993). Values and perceptions of invertebrates. *Conservation Biology*, 7(4), 845–855.

Kellert, Stephen R. (1996) *The value of life*. Island Press, San Francisco.

Kubiatko, Milan (2012). Kindergarten Children's Perception of Animals Focusing on the Look and Fear of Animals. *Educational Sciences: Theory & Practice*, Autumn (Special Issue), 3181-3186.

Leach John, Driver Rosalind, Scott Philip ve Wood-Robinson, Colin (1996). Children's ideas about ecology ideas found in children aged 5-16 about the interdependency of organisms. *International Journal of Science Education* 18(2), 120-141.

Oluk, Sami, (2009). İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinde Yılanlarla İlgili Alternatif Kavramlar Ve Yaygın İnanışlar. *Ekoloji* 18(70), 47-56.

Özdemir, Murat (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(1).323-343.

Prokop, Pavol , Tolarovicova, Andrea, Camerik, Anne M. Ve Peterkova, Viera (2010). High School Students' Attitudes Towards Spiders: A cross-cultural comparison. *International Journal of Science Education*.32(12),1665-1688.

Prokop, Pavol ve Tunnicliffe, Sue D. (2008). "Disgusting" Animals: Primary School Children's Attitudes and Myths of Bats and Spiders. *Eurasia Journal of Mathematics, Science & Technology Education*, 4(2), 87-97.

Prokop, Pavol, Fančovičová, Jana, ve Kubiato, Milan (2009). Vampires are still alive: Slovakian students' attitudes toward bats. *Anthrozoös*, 22(1), 19-30.

Prokop, Pavol ve Tunnicliffe, Sue D. (2009) Effects of Having Pets at Home on Children's Attitudes toward Popular and Unpopular Animals. *Anthrozoos A Multidisciplinary Journal of The Interactions of People & Animals*, , 23(1), 21-34.

Prokop, Pavol, Tolarovicova, Andrea, Peterkova Viera ve Camerik, Anne M. (2010). High School Students' Attitudes Towards Spiders: A cross-cultural comparison. *International Journal of Science Education*, 32(12), 1665-1688.

Prokop, Pavol ve Fancovicova, Jana (2010). Perceived body condition is associated with fear of a large carnivore predator in humans. *Ann. Zool. Fennici*, 47, 417-425.

Randler, Christoph , Hummel, Eberhard ve Prokop, Pavol (2012). Practical Work at School Reduces Disgust and Fear of Unpopular Animals. *Society & Animals*,20, 61-74.

Sönmez, Veysel (1999). Program geliştirmede öğretmen el kitabı (8. Baskı). Ankara: Anı Yayınları.

Shepardson, Daniel P. (2002). Bugs, butterflies, and spiders: children's understandings about insects. *International Journal of Science Education*, 24(6), 627-643.

Tisdell, Cilem ve Xiang, Zhu (1998). Protected areas, agricultural pests and economic damage: Conflicts with elephants and pests in Yunnan, China. *The Environmentalist*, 18(2), 109-118.

Tomazic, Iztoc (2011b). Pre-service biology teachers' attitude, fear and disgust toward animals and direct experience of live animals. *The Online Journal of New Horizons in Education*, 1 (1), 32-39.

Wagler, Ron ve Wagler, Amy (2013). Knowledge of Arthropod Carnivory and Herbivory: Factors Influencing Preservice Elementary Teacher's Attitudes and Beliefs toward Arthropods. *International Journal of Environmental & Science Education*, 8(2), 303-318.

Wilson, Clevo ve Tisdell, Clement A. (2005). What role does knowledge of wildlife play in providing support for species'conservation? *Journal of Social Sciences* 1, 47-51.

Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma*. (5. Baskı) Ankara: Seçkin Yayınları.

Yorek, Nurettin (2009). The Only Good Snake is a Dead Snake: Secondary School Students' Attitudes Toward Snakes, *Biotechnology & Biotechnological Equipment*, 23 (1), 31-35.

Zengin Tepekuyu, Hayriye ve Umdü Topsakal, Ünsal (2015). Turkish Primary School Students' Attitudes toward 'Disgusting Animals': Insects. *International Journal for Innovation Education and Research*, 3(3), 15-26.

EKLER

EK-1: VERİ TOPLAMA ARACI

Sevgili öğrenciler hoşlanıp hoşlanmadığınız hayvanlarla ilgili düşüncelerinizi almak amacıyla yüksek lisans çalışmamı yürütmekteyim. Katılımınız için teşekkür ederim.

Yaş: Sınıf: Cinsiyet: Kız Erkek

Şule UÇAR
Yüksek Lisans Öğrencisi

A- Hiç hoşlanmadığınız hayvanlar var mıdır? Varsa aşağıya yazınız.

- 1-Bence hiç hoşlanmadığım hayvan .....dır. Çünkü bu hayvan .....
- 2- Bence hiç hoşlanmadığım hayvan .....dır. Çünkü bu hayvan .....
- 3- Bence hiç hoşlanmadığım hayvan .....dır. Çünkü bu hayvan .....
- 4- Bence hiç hoşlanmadığım hayvan .....dır. Çünkü bu hayvan .....
- 5- Bence hiç hoşlanmadığım hayvan .....dır. Çünkü bu hayvan .....

B- Sizce öldürülmesi gereken hayvanlar var mıdır? Varsa aşağıya yazınız.

- 1- Bence öldürülmesi gereken hayvan .....dır. Çünkü bu hayvan .....
- 2- Bence öldürülmesi gereken hayvan .....dır. Çünkü bu hayvan .....
- 3- Bence öldürülmesi gereken hayvan .....dır. Çünkü bu hayvan .....
- 4- Bence öldürülmesi gereken hayvan .....dır. Çünkü bu hayvan .....
- 5- Bence öldürülmesi gereken hayvan .....dır. Çünkü bu hayvan .....

C-Çok hoşlandığınız hayvanlar var mıdır? Varsa aşağıya yazınız.

- 1-Bence hoşlandığım hayvan.....dır. Çünkü bu hayvan.....
2. Bence hoşlandığım hayvan.....dır. Çünkü bu hayvan.....
- 3- Bence hoşlandığım hayvan.....dır. Çünkü bu hayvan.....
- 4- Bence hoşlandığım hayvan.....dır. Çünkü bu hayvan.....
- 5- Bence hoşlandığım hayvan.....dır. Çünkü bu hayvan.....

D. Sizce koruma altına alınması gereken hayvan var mıdır? Varsa aşağıya yazınız.

- 1- Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi.....dır. Çünkü bu hayvan .....
- 2- Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi.....dır. Çünkü bu hayvan .....
- 3- Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi.....dır. Çünkü bu hayvan .....
- 4- Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi.....dır. Çünkü bu hayvan .....
- 5- Bence koruma altına alınması gereken hayvanlardan birisi.....dır. Çünkü bu hayvan .....

E. Arka sayfaya hayvanlarla ilgili bir hatıranızı yazınız.

EK-2: İZİN BELGESİ

T.C.
KONYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 83688308-605.99-E.13442584
Konu: Araştırma İzni

29.12.2015

NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 18/12/2015 tarihli ve 48178250-300-E.14487 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü İlköğretim-Anabilim Dalı Fen Bilgisi Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Şule UÇAR'ın "8. Sınıf Öğrencilerinin Hoşlanıp Hoşlanmadıkları Hayvanlarla İlgili Düşünceleri" konulu araştırmasını uygulama talebi incelenmiştir.

Araştırmanın, ekli listede belirtilen okulların 8. sınıflarında öğrenim gören öğrencilere eğitim öğretimi aksatmamak kaydıyla uygulanmasında sakınca görülmemektedir. Araştırmada Müdürlüğümüz tarafından onaylanarak gönderilen veri toplama araçları kullanılacak olup, sonucun CD ortamında iki nüsha olarak gönderilmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi ve adı geçene tebliğini arz ederim.

Mukadder GÜRSOY
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek:
1-Anket Formu (1 Sayfa)
2-Okul Listesi (1 Sayfa)

Güvenli Elektronik İmzalı
Aslı ile Aynıdır.
...../...../20.....
30 Aralık 2015

Akçeşme Mah. Garaj Cad. 42020 Karatay/KONYA
Tel : 0332 353 30 50 Faks : 0332 351 59 40

Web : <http://konya.meb.gov.tr>
E-Posta : konyamem@meb.gov.tr

Strateji Geliştirme:
Bilgi-F.GÖRES
Tel : 0332 353 30 50 /1250
istatistik42@meb.gov.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 139d-538b-3375-af0d-e6e5 kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı : ŞULE UÇAR
Uyruğu : TC
Doğum Yeri ve Tarihi : MERAM/01.04.1989
Telefon : 05056802423
e-mail : suleclb@gmail.com

EĞİTİM

Derece	Adı, İlçe, İl	Bitirme Yılı
Lise	: Konya Lisesi Meram/KONYA	2006
Üniversite	: Necmettin Erbakan Üniversitesi/Fen Bilgisi Eğitimi	2012

İŞ DENEYİMLERİ

Yıl	Kurum	Görevi
2013	MEB	Öğretmen